

A photograph of the Aurora Borealis (Northern Lights) in shades of green and blue, dancing over a dark, rocky shoreline. The text is overlaid on the upper half of the image.

Innovasjon Norge **Nordmenns syn på turisme sommeren 2021**

med referanse til
sommeren 2018, vinteren 2018 og sommeren 2019

Innledning

Denne rapporten beskriver resultater fra en kartlegging av nordmenns holdninger til turisme, gjennomført for Innovasjon Norge (IN), på ettersommeren 2021. Kartleggingen inngår i flere tilsvarende undersøkelser som følger befolkningens holdninger til turisme over tid, sommer og vinter. Målgrupper er hele landets befolkning, samt befolkningen i geografisk avgrensede «pressområder» for turisme. Tidligere kartlegginger dekker somrene 2018 og 2019 samt vinteren 2019.

Utbrudd av Covid19-pandemi mars 2020 medførte periodevis begrensninger på befolkningens mobilitet i og til Norge. Derfor ble det ikke gjennomført kartlegginger sommeren og vinteren 2020, selv om innenlandsturisme i noen grad erstattet nordmenns utenlandsreiser og internasjonal turisme i Norge. Med gradvis gjenåpning av samfunnet sommeren 2021, og med utsikt til mulig tilbakevending til «normalsituasjon», er denne kartleggingen i hovedsak viet befolkningens syn på turismens videre utvikling «post-pandemi».

Bakgrunn¹

Reiselivsnæringen har som mål å utvikle flere konkurransedyktige og lønnsomme reiselivsbedrifter, skape helårlig sysselsetting og bidra til bærekraftig utvikling. Reiseliv er et samskapende økosystem av bedrifter, gjester, lokalsamfunn, kulturliv, frivillige organisasjoner, transportsystemer, handel, formidling og mange offentlige aktører. Alle er avhengig av hverandre, samt av god og effektivt samhandling, for felles beste. Det er i denne konteksten IN ønsker å overvåke *nordmenns oppfatning av turismen i Norge*; syn på antall besøkende, vurderinger av turismens positive og negative sider, o.l. Samtidig kartlegge om innbyggere i typiske «pressområder for turisme» har andre opplevelser enn befolkningen for øvrig. Befolkningens holdninger antas i sin tur å speile turistenes *faktiske opplevelse* av Norge som ferieland – direkte eller indirekte – som vil kunne være avgjørende for mulig verdiskapning i form av positiv omtale, gjen-besøk, osv.

Pandemien rammet næringen hardt. I takt med en gradvis gjenåpning av samfunnet sommeren 2021, er fokuset i første rekke rettet mot turismens fremtidsutsikter: Når befolkningen igjen kunne reise fritt rundt i landet og vi igjen har kunnet ta imot utenlandske turister, reises spørsmålet om hvordan befolkningen opplevde sommersesongen 2021; sammenliknet med tiden før pandemien, og hva man tror om utviklingen fremover.

¹ Notat fra IN 29.01.2022

Faksimiler, våren 2019:

Debatt: – Er turisme en velsignelse eller forbannelse for Lofoten?

Hvert år strømmer det tusenvis av turister til Lofoten. Det gir penger i kassen for den lokale reiselivsnæringa, men også forøpling av naturen samt store trafikale utfordringer. I kveld var dette tema i en direktesendt debatt i Svolvær.

Her frykter ordføreren flere turister: – Det er fullt!

Ordfører advarer mot uforsvarlig turisttrykk til Lofoten.

Faksimiler, høsten 2021:

Ein av tre reiselivsbedrifter fryktar konkurs

Reiselivet står på kanten av stupet allereie, og mange held no pusten framfor neste sommar. Det kan bety vinn eller forsvinn for mange.

Turister med fjellsko er i ferd med å ødelegge unik turistperle – nå bes turister om å gå barbeint

Innledning

Gjennomføring

Med dette utgangspunktet kartlegges holdninger til turisme i bred forstand, som i de tidligere kartleggingene. Alle typer turister dekkes, både nordmenn som reiser i eget land så vel som utenlandske turister. Og alle former for turisme omfattes, både fritids- og forretningsreiser. I praksis, og gitt den senere tids medieoppslag, vil nok de fleste likevel tenke på feriereisende.

Fokuset for turismens videre utvikling er i stor grad lokalt. Utvalget i denne kartleggingen er derfor utvidet sammenliknet med tidligere, samtidig som det er tilrettelagt med henblikk å kunne analysere de seks viktigste geografiske områdene for turisme med større presisjon enn hva et tilfeldig landsdekkende utvalg vil gi.

For å vurdere eventuelle endringer i befolkningens holdninger over tid, og på tvers av sesonger, sammenstilles resultatene i denne kartleggingen med de tidligere landsdekkende undersøkelsene i 2018 og med vinteren 2019. Men det er særlig sammenstilling med sommerdestinasjonene, og med situasjonen før pandemien (slik man husker den i retrospekt), som er interessante nå. Resultatene tolkes med forbehold om at befolkningens vurderinger av situasjonen før pandemien vil kunne være farget av erfaringene under pandemien.

Kartleggingen fokuserer fire hovedtema:

1. Turismens omfang
2. Turismens konsekvenser
3. Turistdestinasjonen Norge
4. Fremtidens turisme

Temaene belyses gjennomgående på tre geografiske nivåer: Landsdekkende, regionalt og avgrenset til de typiske sesongbaserte turistdestinasjonene. For nærmere beskrivelse av utvalg og gjennomføring, se Vedlegg 1.

Hovedfunn

Kartleggingen vurderer turismens omfang, konsekvenser, innhold og fremtid i en tid med vekslende pandemiintensitet.

Økende opplevelse av turistunderskudd

- Flertallet i befolkningen synes ikke turistvolumet er problematisk (figur neste side): For eksempel vurderer halvparten (sommer) volumet ved eget bosted som passe i hele perioden siden 2018, mens tre-fire opplever det som for lavt. Én av ti mener det er for høyt.
- Etter en tid med noe økende press erfarer flere nå turistunderskudd, nasjonalt og lokalt:¹
 - Somrene 2018 til 2019 sa halvparten av befolkningen (49% og 47%) at turistvolumet i Norge var akkurat passe, mens andelen som opplevde underskudd ble redusert fra 28% til 21% og andelen med opplevd overskudd økte fra 15% til 22%. I 2021 snur trenden, der de som mener volumet er passe reduseres til 36%, mens andelen med opplevd overskudd halveres til 11% og andelen som opplever underskudd dobles til 41%.
 - Den samme endringen observeres for turismen ved *eget bosted* – om enn i mindre grad: Fra 2018 til 2019 er erfaringene stabile: henholdsvis 55% og 56% opplever volumet som passe, 31% og 28% mener det er for lavt og 9% og 12% at det er for høyt. I 2021 reduseres andelen som mener volumet er passe til 42%. Andelen som mener det er passe er stabil på 9% samtidig som andelen som mener det er for lavt øker til 38%.
 - Turistunderskuddet ved eget bosted rapporteres nå stort sett over hele landet sammenliknet med sommeren 2019 og flest i Nord-Norge. Unntak er Sørlandet (der to av ti har erfart at det var for mange turister i sommer).
 - Sørlandet og Fjordfylkene har generelt sett opplevd høyere turistpress ved bostedet i hele perioden, der henholdsvis to- og en av ti har opplevd at det er for mange turister. For Østlandet utenom Oslo/Akershus har situasjonen vært den motsatte.
- Blant dem som mener antall turister før pandemien var for høyt, betyr dette for de fleste «litt for mange, i sesongen». Blant dem som mener det var for lavt, sier de fleste «litt for få – i sesongen / hele året», eller «alt for få hele året». (Sesongvariasjoner er ikke målt nå 2021).

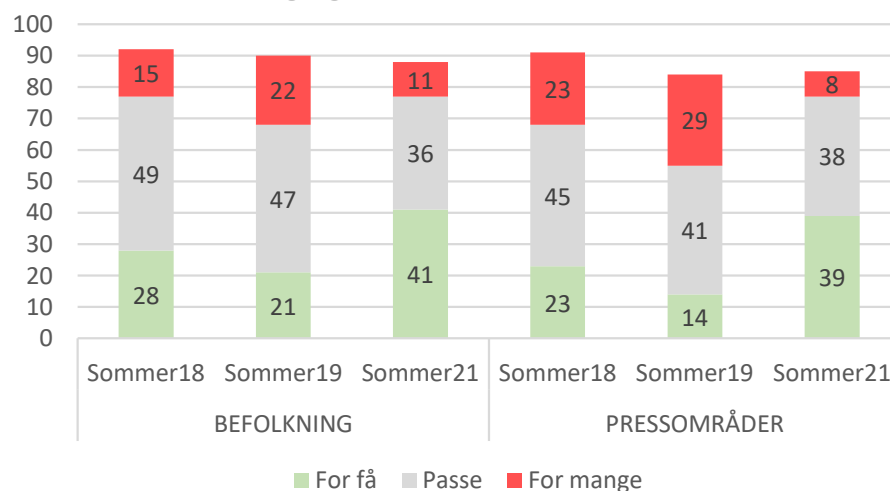
¹ Utviklingen beskrives her med eksakte prosenttall for å lette lesingen. I praksis vil det være usikkerhet rundt estimatene, som ellers kommenteres med «en av ti», «halvparten», etc.

Hovedfunn

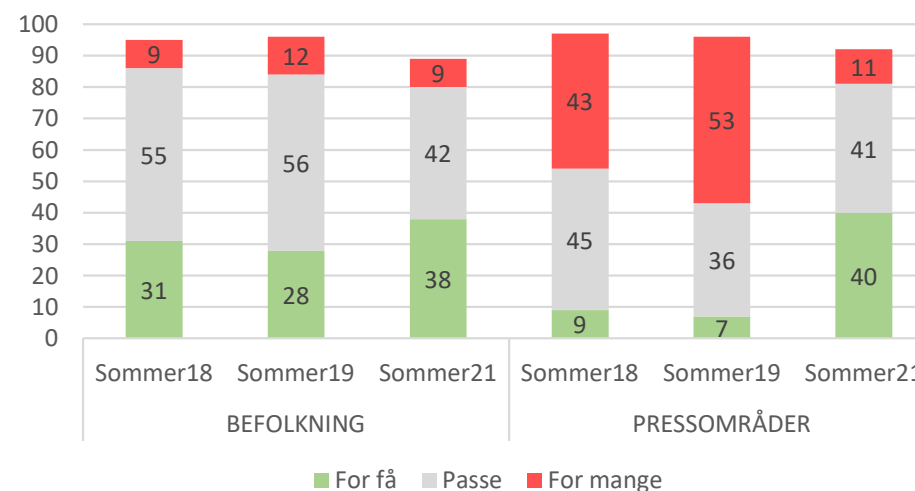
Økende opplevelse av turistunderskudd forts..

- Stemningen er snudd siden 2019 også blant befolkningen i *pressområdene*:
 - Andelen bosatte i disse områdene som mente volumet i Norge var passe var stabil på henholdsvis 45% og 41%, somrene 2018 og 2019. Samtidig økte andelen som mente volumet var for høyt fra 23% til 29%, mens andelen som mente det var for lavt ble redusert fra 23% til 14%. I 2021 snur trenden, der noe fler (38%) fortsatt mener volumet er passe, men der 39% nå mener volumet er for lavt og 8% at det er for høyt.
 - Den samme utviklingen gjør seg gjeldende for vurderingen av *eget bosted*, der igjen 45% sommeren 2018 mente volumet var passe (som i landet for øvrig), redusert til 36% i 2019. Samtidig økte andelen som opplevde press fra 43% til 53% mens andelen med opplevd underskudd var stabil (9% og 7% henholdsvis). I 2021 speilvendes bildet: Mens fire av ti (41%) fremdeles synes volumet er passe, sier nå 40% at det er for lavt og 11% at det er for høyt.
- Mao – opplevd turist-press har (naturlig nok) vært adskillig høyere i de definerte pressområdene enn i befolkningen for øvrig, og da særlig for eget bosted. Men, mens sommerdestinasjonene frem til pandemien opplevde både høyere, og stigende press på eget bosted, opplever de nå til dels underskudd både for eget bosted og for landet som helhet - på linje med befolkningen for øvrig.

Antall turister i Norge generelt

Antall turister der du bor

Avviket mellom søylene og 100% utgjør uoppgitte.

Hovedfunn

Turismen har fortsatt flere positive enn negative sider

- Turismens *positive sider* deles som tidligere av mange i befolkningen:
 - Flertallet (fem-syv av ti) mener den skape arbeidsplasser, virksomhets-etablering, vekst i antall butikker og spisesteder samt generell fremtidstro. Noe færre (fire-fem av ti) mener den har positiv effekt på lokal infrastruktur og kulturtilbud, eller at turismen som sådan er profitabel.
 - Bildet er gjennomgående stabilt tilbake til sommeren 2018 (ved sommerdestinasjonene), samtidig som vurderingene i 2021 antyder en svakt stigende trend for de fleste egenskapene.
 - Befolkningen i pressområdene deler den øvrige befolkningens ulike vurderinger, samtidig som andelen positive gjennomgående er noe høyere enn i befolkningen ellers når det gjelder næringslivsmuligheter.
- Turismens *negative* ringvirkninger deles nå av færre:
 - Mest utbredt (fem av ti) er opplevelsen av forsøpling og køer langs vegene samt (fire av ti) trafikkfarlige situasjoner og naturslitasje. De færreste (to av ti) mener turismen skaper økonomiske utfordringer som økte levekostnader og økte boligpriser.
- Pressområdene speiler befolkningens syn på hvilke forhold som gir størst og minst belastning, samtidig som de negative inntrykkene gjennomgående er noe mer utbredte. Pressområdene rapporterer m.a.o. *både* hyppigere positive og negative konsekvenser enn befolkningen for øvrig. Samtidig er utbredelsen av de negative erfaringene på de fleste områdene noe lavere nå enn før pandemien,
- Samlet sett er de fleste i befolkningen fortsatt «nøytrale» i vurderingen av turismens konsekvenser: For om lag åtte av ti vil de negative sidene kunne oppveies av de positive.
 - Turismens relativt sett beste omdømme finner vi i Østlandsregionen utenom Oslo/Akershus, det dårligste i de nordligste landsdelene.
 - I pressområdene antydes det at noe flere nå omtaler turismen i positive ordelag enn før pandemien, i takt med synkende opplevd turistpress.

Hovedfunn

Gode opplevelser er ikke alltid god økonomi

- Befolkningen opplever på samme måte som før pandemien at Norge har mye å tilby, samtidig som turistene ikke alltid oppleves å gi tilbake:
 - Det er tilnærmet unison (åtte-ni av ti) enighet om at turistene er velkomne, at de møter et fint ferieland og tilbys opplevelser av høy kvalitet.
 - Meningene er mer delte (fem av ti) når det gjelder turismens økonomiske utbytte (inklusive inntjening på cruise- og bobilturister) og hvorvidt turistdestinasjonene overbefolkes (bekreftes blant seks av ti).
 - De færreste (tre av ti) synes imidlertid fortsatt at turismen bør begrenses, generelt sett eller via ferieskatt (Andelen som mener turismen gjør det dyrere å feriere i Norge er *noe* høyere nå enn i 2019 – opp fra tre til fire av ti).
 - Sørendingene er samlet sett litt mere positive, og nordlendingene litt mer negative, både når det gjelder konsekvenser og vurderingen av Norge som merkevare. Dvs. sørendingene scorer høyest på konsekvensene og samtidig også høyest på merkevaren. Blant nordlendingene er situasjonen motsatt.
- Befolkningen i pressområdene deler den øvrige befolkningens synspunkter:
 - Men, mens synet på Norges attraktivitet som turistdestinasjon er som i befolkningen ellers, er skepsisen mer utbredt når det gjelder de økonomiske sidene.
 - Samtidig er skepsisen til enkelte av turismens praktiske konsekvenser noe mer utbredt her enn i befolkningen for øvrig, slik som i vurderingen av at turistattraksjonene overbefolkes (bekreftes av åtte av ti, mot seks i hele befolkningen) og at turismen gir for lav lønnsomhet - særlig på cruise (bekreftes av syv av ti, mot fem i befolkningen).
 - Andelen i pressområdene som støtter turistskatt er for øvrig lavere i pressområdene nå enn før pandemien (ned fra syv til fem av ti), selv om den er noe høyere her enn i befolkningen ellers (tre av ti).

Hovedfunn

Turismen konsolideres

- Reiselivet startet sommeren 2021 gjenoppbygging etter pandemien. Sammenliknet med situasjonen før pandemien tegnes bildet av ønske om stabilitet fremfor vekst:
 - Andelen som ønsker å vende tilbake til turistvolumet før pandemien inntraff øker fra fire til fem av ti – først og fremst på bekostning av andelen som ønsker ytterligere vekst (ned fra fem til tre av ti).
 - Konsolideringsbehovet gjelder på tvers av landet, samtidig som enkelte trekk fra tidligere består: Ønske om noe færre turister i Fjordfylkene og i Nord-Norge samt behov for økt vekst i Østlandsregionen utenom hovedstadsområdet.
 - De fleste som ønsker vekst viser til «noe flere, hele året», samtidig som andelen reduseres fra tre av ti i 2019 til to av ti nå, til fordel for dem som ønsker stabilitet.
 - Ønsket om å vende tilbake til situasjonen før pandemien, innebærer da i praksis tilbakevending til en situasjon der halve landets befolkning opplevde turismen som passe, samtidig som en mindre, men stigende, andel opplevde press.
- I pressområdene registreres stabilt høyt fokus på stabilitet og erkjennelse av at turismen må begrenses:
 - Fire av ti ønsker å fortsette der pandemien slapp (som for halve befolkningen i disse områdene betyr tilbakevending til en situasjon med press, og der opplevelsen av fortiden klart styrer ønsket for den videre utviklingen). Andelen som ønsker vekst halveres (fra to til én av ti), til fordel for andelen som ønsker sesongbasert reduksjon (fra to til tre av ti). Og mens tre-fire av ti i perioden har ønsket begrensning ved sommer- og nordlysdestinasjonene, gjelder det samme for to av ti ved vinterdestinasjonene (i 2018).
- Turistpresset knyttes gjerne til cruiseturismen, særlig i pressområdene, mens flere «andre» turister ønskes velkommen.
- Meningene er stabilt delte om turismens bærekraft: Flere (fire av ti) vil si at den verken er liten eller stor. Andelen som tillegger den høy bærekraft er imidlertid dobbelt så stor (fire av ti) som andelen som tillegger den lav bærekraft (to av ti). Skepsisen er noe mer utbredt i pressområdene samtidig som særlig andelen som her mener den har liten bærekraft nå er redusert etter en topp i 2019 (fra fire til to av ti).

Innhold

	Side
Innledning	2
Hovedfunn	4
1. TURISMENS OMFANG	10
2. TURISMENS KONSEKVENSER	21
3. TURISTDESTINASONEN NORGE	37
4. TURISMENS FREMTID	43

Vedlegg 1. Om undersøkelsen

Vedlegg 2: Trender

Vedlegg 3. Åpne svar (Eget vedlegg)

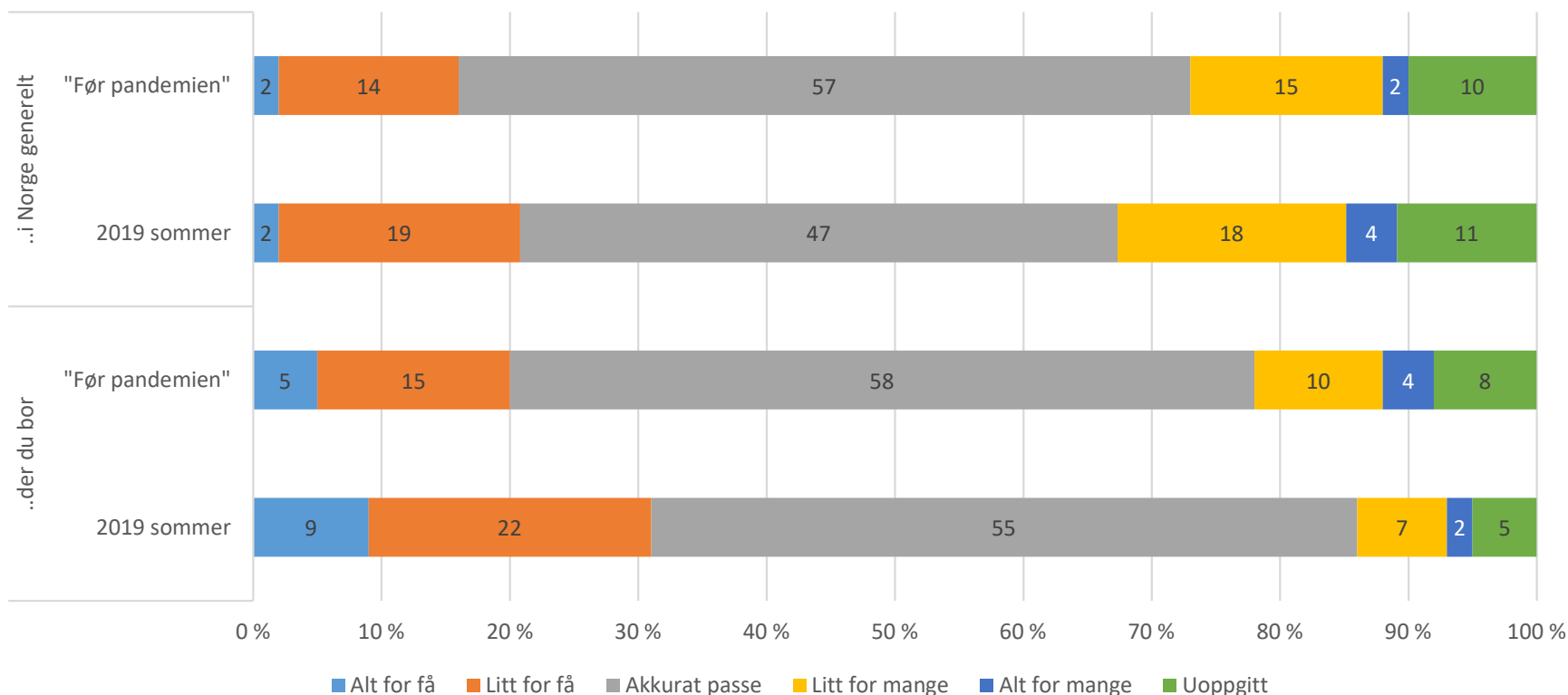
Vedlegg 4. Spørreskjema (Eget vedlegg)

Vedlegg 5. Statistiske tabeller (Eget vedlegg)

Volumet før pandemien akkurat passe

Hvordan vurderer du antallet turister *før pandemien inntraff* – dvs. i 2019? Prosent, sommer 2019 n=988, sommer 2021 n=1591.

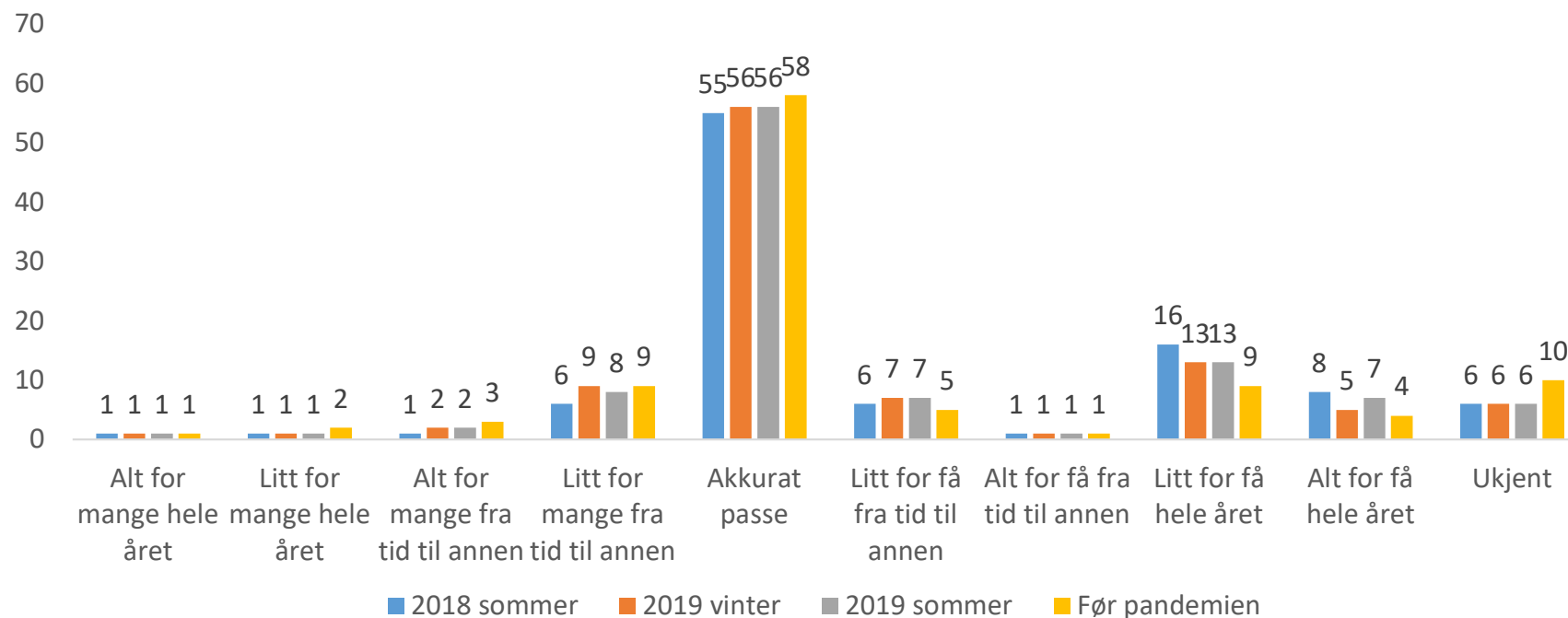
Fem-seks av ti mener turistvolumet før pandemien var passe – tilsvarende de samtidige vurderingene sommeren 2019:¹

- Om lag seks av ti vurderer sommeren 2021 turistvolumet i 2019 (før pandemien) som «akkurat passe» både i Norge generelt og der man bor.
- Vurderingen av volumet i landet generelt før pandemien, tilsvarer vurderingen sommeren 2019 (Andelen som sier «akkurat passe» er litt høyere nå).
- I 2019 mente tre av ti at antall turister var for få ved eget bosted i 2019. Nå er andelen med denne oppfatningen noe lavere sett i retrospekt (to av ti).

¹ I 2019 vurderes turismen «i dag».

Stabile sesongvariasjoner før pandemien

*Du sier at det er/var for få/mange turister før pandemien der du bor: Vil du si at dette gjaldt hele året, eller fra tid til annen (f.eks. i turistsesongene)?*¹ Prosent, sommer 2018 n=1 002 , vinter 2019 n=1 089, sommer 2019 n=988, sommer 2021 n=1525.

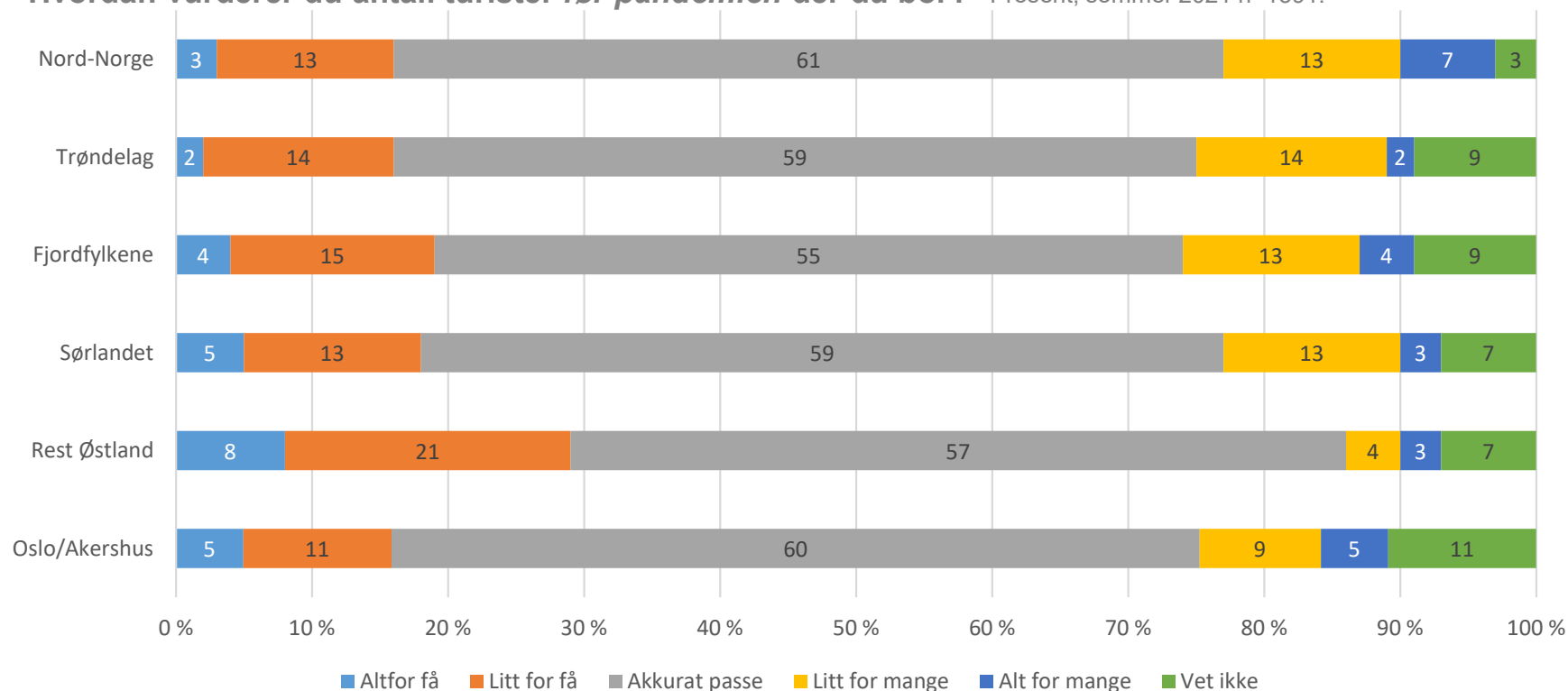
Vurderingene av sesongvariasjoner i antall turister ved eget bosted er stabil, vurdert i retrospekt:

- De fleste (seks av ti) mener volumet har vært «akkurat passe», mens noe flere mener volumet har vært for lite enn for stort.
- De som mener volumet har vært for lite, peker stort sett på at antallet har vært «litt for lite», og at dette gjelder enten fra tid til annen (én av ti) eller for hele året (én-to av ti). Én av ti mener volumet har vært alt for lavt hele året.
- Blant dem som mener volumet har vært for høyt, gjelder vurderingen stort sett «litt for høyt, fra tid til annen» (én av ti).
- Vurderingen av situasjonen før pandemien er stort sett det samme nå, som den samtidige vurderingen sommeren 2018 og vinteren/sommeren 2019.

¹ Vurderingen gjøres av dem som mener volumet er enten for høyt eller for lavt, der de. Kategorien «akkurat passe» inneholder dem som mener volumet verken er for høyt eller for lavt. Sesongvariasjoner i 2021 er ikke vurdert, grunnet turistbegrensningene under pandemien.

Volumet før pandemien «passe» over hele landet

Hvordan vurderer du antall turister før pandemien der du bor?¹ Prosent, sommer 2021 n=1591.

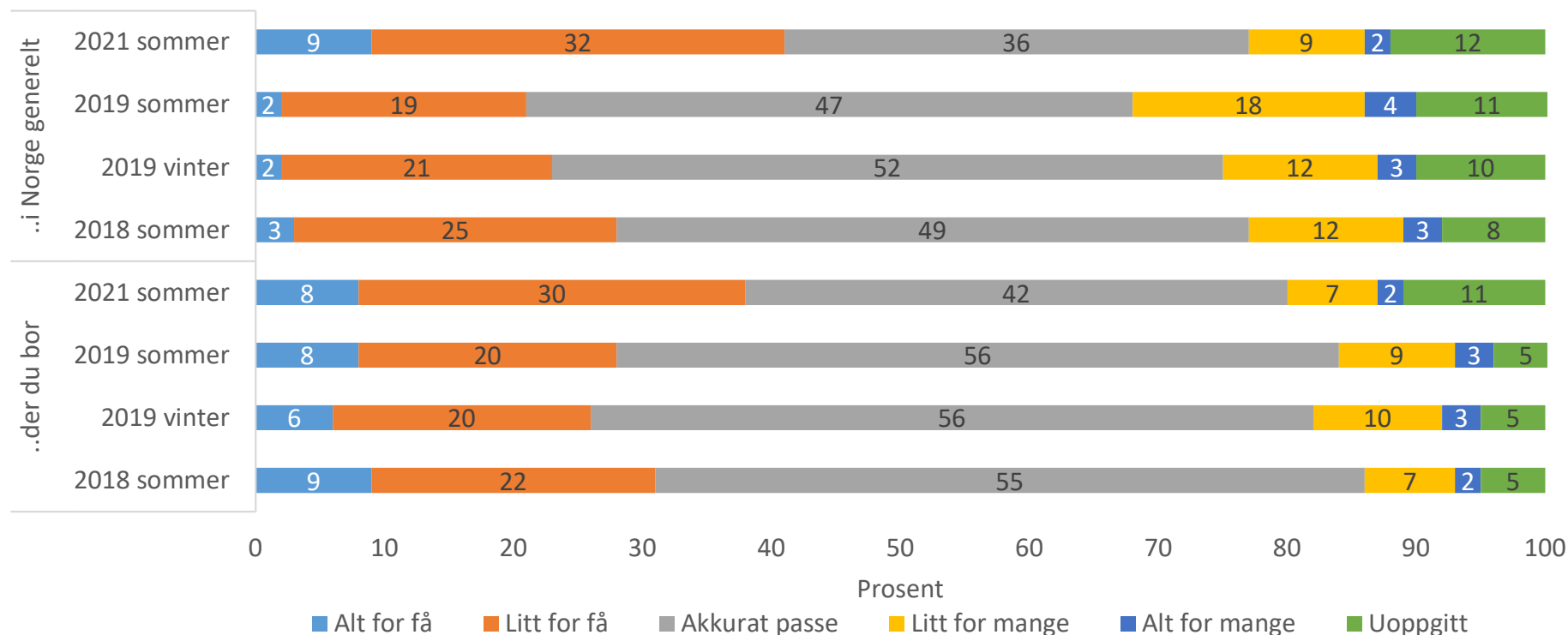
Vurderingene nå, av turistvolumet før pandemien (i 2019), er ganske samstemte på tvers av landet:

- Fem-seks av ti vurderer volumet som «akkurat passe», i alle landsdelene..
- Når andelen som i retrospekt mener turistvolumet var for lite før pandemien nå på landsbasis er lavere (to av ti) enn andelen som i 2019 oppgav det samme (tre av ti), så gjelder dette stort sett på tvers av landet..
- I Østlandsregionen utenom Oslo/Akershus sier tre av ti at de hadde for få turister før pandemien, *tilsvarende* de samtidige vurderingene i 2019.
- På Sørlandet sier to av ti at de opplevde for få turister i 2019, *litt færre* enn andelen som oppgav det samme i 2019 (tre av ti).

¹ Merk at de regionale utvalgene er større nå i 2021 enn i 2019, samtidig som usikkerheten er høyere på regionalt- enn på nasjonalt nivå. For definisjon av landsdelene, samt utvalgsstørrelse, se Vedlegg 1.

Flere opplever nå turistunderskudd, nasjonalt og lokalt

Hvordan vurderer du antallet turister i sommer (sommeren 2021)? Prosent, sommer 2018 n=1 002 , vinter 2019 n=1 089, sommer 2019=988, sommer 2021= 1597.

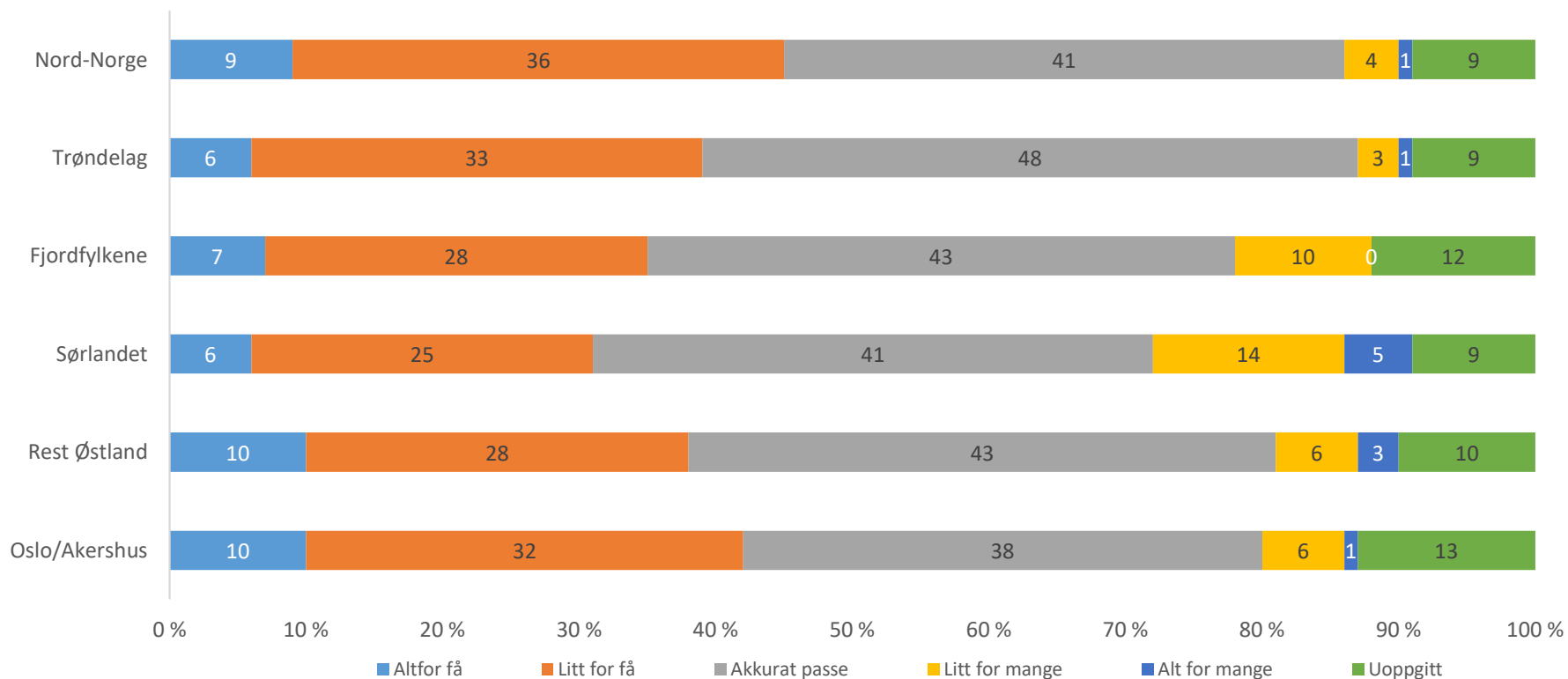
Mens om lag halvparten av befolkningen tidligere har vurdert turistvolumet som passe, er det nå flere som opplever «noe» underskudd:

- Om lag fire av ti vurderer turistvolumet sommeren 2021 som «akkurat passe», både i Norge generelt og der man selv bor. Før pandemien vurderte fem-seks av ti volumene begge steder som passe.
- For Norge generelt brytes en trend i retning av stigende opplevd turistoverskudd. Mens tre av ti sommeren 2018 vurderte turistvolumet som for lite, sank andelen til to av ti sommeren 2019, mens den øker igjen nå til fire av ti. Tilsvarende økte andelen som opplevde turistvolumet for høyt fra én til to av ti, mens det nå er tilbake igjen til én av ti.
- For eget bosted er vurderingene stabile frem til sommeren 2019, mens andelen som opplever turistunderskudd ører noe i år (fra tre- til fire av ti), samtidig som andelen uoppgitte øker noe.

* I de tidligere kartleggingene vurderes turismen «i dag».

Passe / for få turister over hele landet nå

Hvordan vurderer du antallet turister i sommer (sommeren 2021) der du bor? Prosent, sommer 2018 n=1 002 , vinter 2019 n=1 089, sommer 2019=988, sommer 2021= 1597.

Turistunderskuddet oppleves tilnærmet likt i alle landsdeler:

- Om lag fire av ti vurderer turistvolumet sommeren 2021 som «akkurat passe», på tvers av landet.
- Tre-fire av ti mener volumet er for lite, der én av ti sier «alt for få».
- I underkant av én av ti mener volumet er for stort – flest i Fjordfylkene og på Sørlandet med henholdsvis én og to av ti.
- Én av ti tar ikke stilling, uansett landsdel.

Redusert press.....etter pandemien

Hvordan vurderer du antall turister *i sommer (sommeren 2021)* / hvordan vurderer du antall turister før pandemien (2019) *..der du bor?* Prosent, sommer 2021=1596.

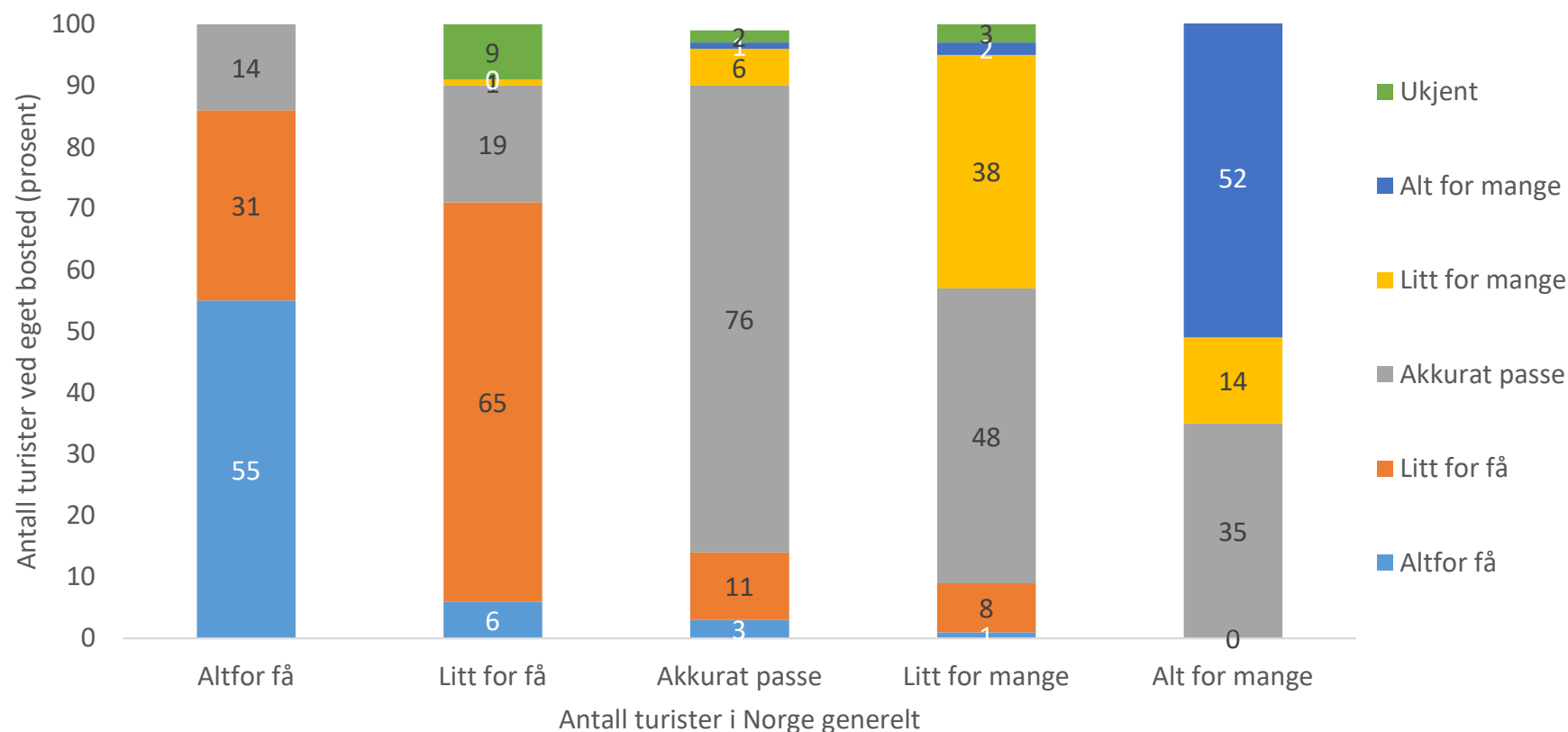
		Antallet turister før pandemien inntraff (2019)						Total
		Altfor få	Litt for få	Akkurat passe	Litt for mange	Alt for mange	Vet ikke	
Antallet turister i sommer (2021)	Altfor få	2,5%	2,6%	2,4%	0,3%	0,1%	0,1%	8,1%
	Litt for få	1,0%	7,6%	17,2%	2,2%	0,7%	1,0%	29,7%
	Akkurat passe	1,1%	3,1%	31,0%	4,8%	1,2%	1,0%	42,1%
	Litt for mange		0,3%	4,1%	2,0%	0,8%	0,1%	7,4%
	Alt for mange			0,4%	0,4%	0,5%	0,4%	1,7%
	Vet ikke	0,1%	1,2%	3,2%	0,6%	0,3%	5,5%	11,1%
Total		4,7%	14,7%	58,3%	10,4%	3,7%	8,2%	100,0%

Vurderingen av turistvolumet sommeren 2021 er nært knyttet til situasjonen før pandemien:

- Mens seks av ti opplevde volumet som passe før pandemien, er andelen redusert til fire av ti nå. Endringen skyldes særlig at andelen som opplevde «litt underskudd» er doblet.
- Flertallet (31%) opplever turismen som akkurat passe, og opplever det samme i 2019. To av ti opplevde volumet som passe før pandemien men synes nå det er litt for lite.
- Totalt sett har om fire av ti den samme opplevelsen nå som før pandemien (skravert diagonal).
- En av ti opplever økning (under diagonalen) .
- Tre av ti opplever reduksjon (over diagonalen).
- Én av ti tar ikke stilling (Vet ikke).

Vurdering på landsbasis speiler vurdering av eget bosted

Hvordan vurderer du antall turister i sommer (sommeren 2021) ..der du bor? / ..i Norge generelt? Prosent, sommer 2021=1596.

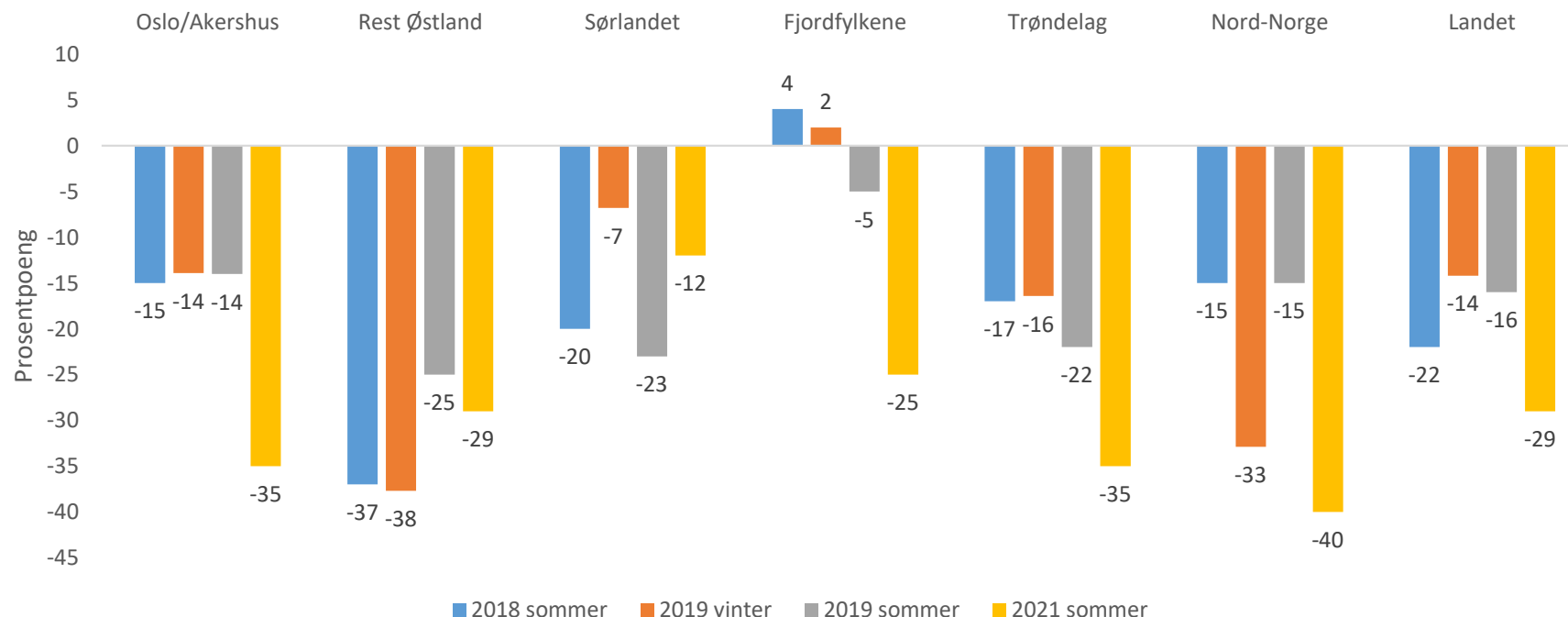
Vurderingen av turistvolumet ved eget bosted er nært knyttet til vurderingen av volumet for hele landet:

- Blant dem som mener det er altfor få turister i Norge, sier ni av ti at det samme gjelder ved eget bosted – seks av ti vil si «alt for få». Blant dem som synes det er altfor mange turister i Norge, sier syv av ti at det er for mange på eget bosted – halvparten sier «alt for mange».
- Bildet er det samme siden sommeren 2018.

Økende turistunderskudd i de fleste landsdeler

Hvordan vurderer du antallet turister i sommer (sommeren 2021) der du bor? Volumbalanse 2018, 2019 og 2021.¹

Prosentpoeng, sommer 2018 n=1 002, vinter 2019 n= 1 089, sommer 2019 n=988, sommer 2021 n=1591.

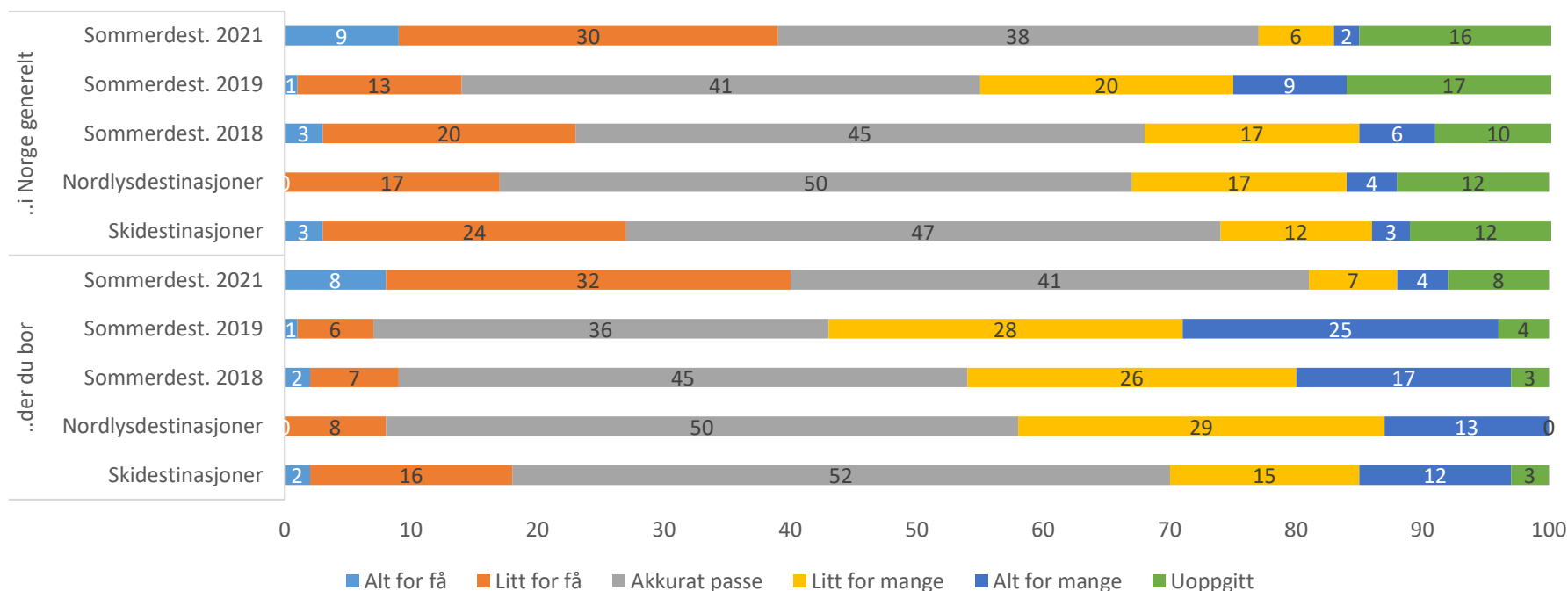
Opplevelsen av turistunderskudd er høyere nå enn tidligere, i de fleste landsdelene:

- Andelen som rapporterer «underskudd» er størst i Oslo/Akershus, i Trøndelag og i Nord-Norge, der den nå utgjør tre-fire av ti. Men den er tett etterfulgt av Østlandet utenom hovedstadsregionen, og Fjordfylkene (sistnevnte har snudd fra opplevd overskudd sommeren 2018).
- Underskuddet er minst for Sørlandet (én av ti) – historisk sett også for Fjordfylkene.
- Sesongvariasjonene er ellers størst for Sørlandet og i Nord Norge. Disse kan være tilfeldige, eller opplevelsene kan være annerledes her om vinteren enn om sommeren.²

¹ Volumbalanse: Andel alt-/litt for mange fratrasket andel alt/litt for få. ² Det er usikkerhet knyttet til observasjonen i Nord-Norge, ettersom Tromsø vinteren 2019 inngår blant «Skidestinasjonene».

Pressområdene fra overskudd til underskudd

Hvordan vurderer du antallet turister i sommer (sommere 2021) der du bor / i Norge generelt? Prosent, Sommerdest.2019 n=604, Skideest.n=419, Nordlysdest.n=607, Sommerdest.2019 n=731, Sommerdest. 2021 n=665.

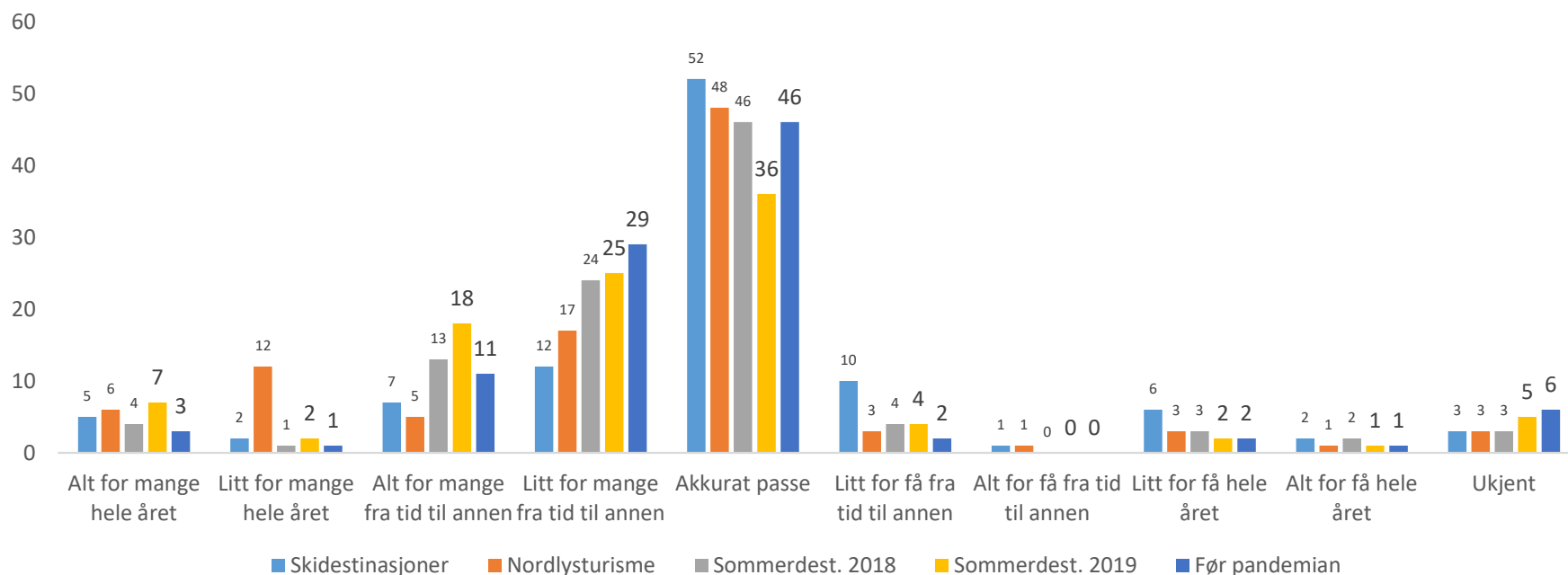

Opplevelsen av turistunderskudd blant innbyggerne i pressområdene gjelder både for landet helhetlig, og for egen destinasjon:

- Mens fire av ti nå vurderer nå turistvolumet som «akkurat passe», opplever tre-fire av ti at det er for lite og én av ti at det er for stort, både i landet generelt, og for eget bosted ved sommerdestinasjonene.
- For eget bosted har det vært en stigende opplevelse av turist-press frem mot sommeren 2019, der halvparten opplevde volumet som for stort i 2019. Denne andelen reduseres nå til én av ti.
- Beboerne i pressområdene deler vurderingene av turistvolumet i Norge generelt, på landsbasis, der opplevelsen av turistoverskudd har vært økende, men nå er snudd – i pressområdene fra tre til én av ti.
- For øvrig tar fortsatt flere stilling når det gjelder turismen i eget nærmiljø, enn på landsbasis (Andelen «Uoppgitt» er høyere for vurderingen av Norge generelt), og antyder at man har bredere erfaring med situasjonen lokalt enn ellers i landet.

Fortsatt litt for mange i pressområdene om sommeren

*Du sier at det var for få/mange turister før pandemien der du bor: Vil du si at dette gjaldt hele året, eller fra tid til annen (f. eks. i turistsesongene)?*¹ Prosent, Sommerdest.2018 n=604, Skidest. n=419, Nordlystdest. n=607, Sommerdest..2019 n=731, Sommerdest. 2021 n=665.

Mens opplevelsen av turist-press har vært stigende ved sommerdestinasjonene før pandemien, reverseres inntrykket dels nå (vurdert i retrospekt):

- I underkant av halvparten opplever at volumet tidligere var passe, og speiler den samtidige situasjonen sommeren 2018 etter et lite fall sommeren 2019.
- Belastningen ved for høy tilstrømning gjelder særlig i sesongene og med enten «litt-» eller «alt for stor» tyngde – andelen som opplever «litt» for stor tilgang i sommersesongene er fortsatt noe økende.
- Andelen som ønsker økt volum, er imidlertid fortsatt lav og uavhengig av sesong.

¹ Sesongvurderingen gjøres av dem som mener volumet er enten for høyt eller for lavt der de bor. Kategorien «Akkurat passe» utgjør dem som mener volumet verken er for høyt eller for lavt. Sesongvariasjoner i 2021 er ikke vurdert, grunnet turistbegrensningene under pandemien.

2

TURISMENS KONSEKVENSER

KANTAR

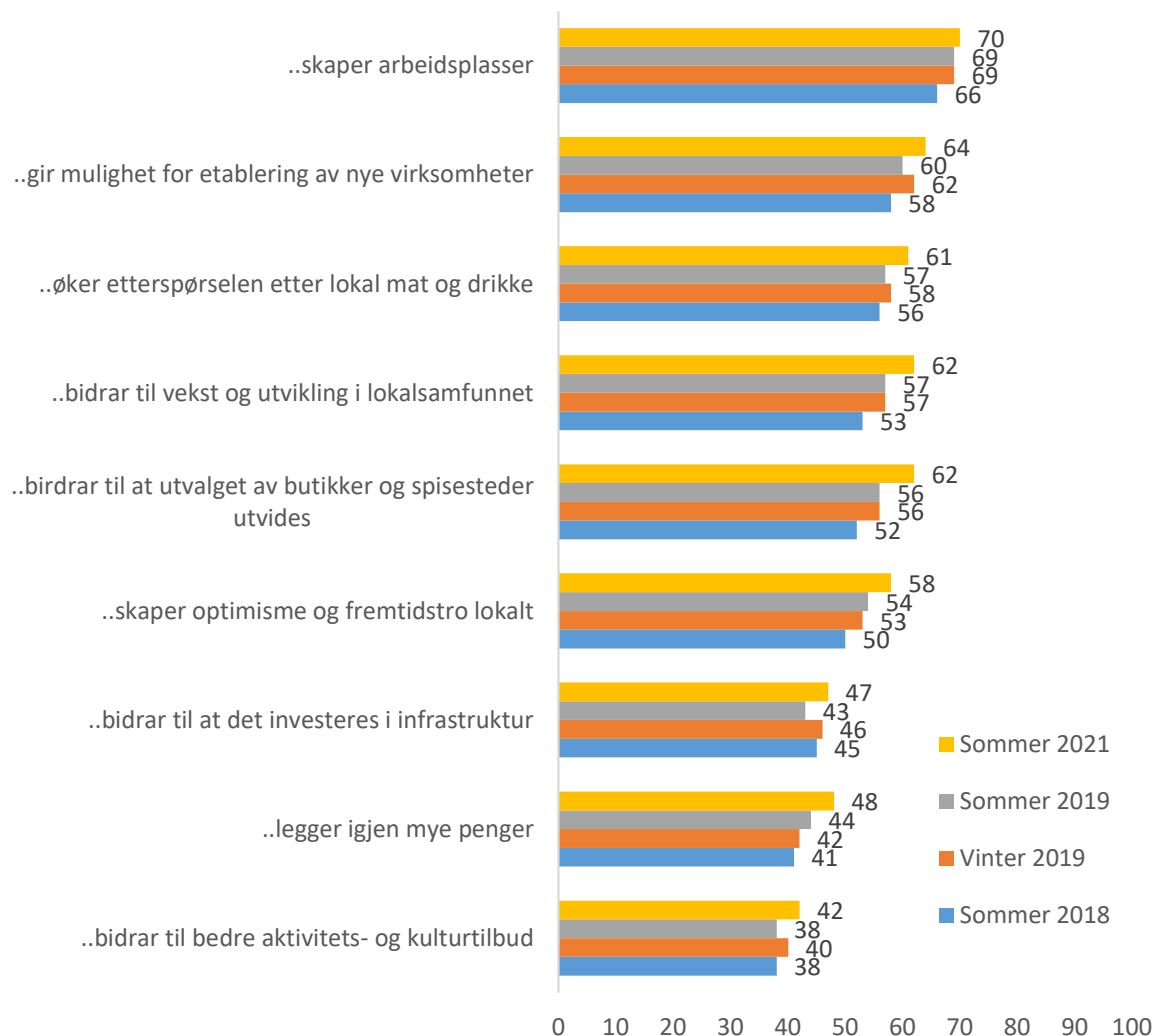
Turismen skaper næring og arbeidsplasser

Hvor enig eller uenig er du i følgende utsagn om *fordeler* ved turisme der du bor? Turistene...

Andel Helt-/Delvis enig. Prosent, sommer 2018 n=1 002 , vinter 2019 n=988, sommer 2019 n=988, sommer 2021 n=1597.

Vurderingene av turismens fordeler er stabile og entydige:

- Halvparten eller flere sier seg enige i seks av de ni egenskapene.
- Enigheten er mest utbredt når det gjelder etablering av lokale arbeidsplasser (syv av ti). Deretter følger (seks av ti) bidrag til nyetablering, samt økt etterspørsel etter lokal mat/drikke, utvidet utvalg av butikker og spisesteder samt effekten på lokal fremtidstro.
- Opinionen er delt (fire-fem av ti) når det gjelder turismens bidrag til lokal infrastruktur, hvorvidt turistene legger igjen mye penger eller medfører utvikling av aktivitets-/kulturtilbud.
- Generelt sett, sier en knapp majoritet (seks av ti) at turismen bidrar til lokalsamfunnets vekst og utvikling.
- Bildet er stort sett det samme siden sommeren 2018, men der sommeren i år eventuelt indikerer en svakt stigende trend for de fleste fordelene.

Næringsvirksomhet og kulturell utveksling

Er det andre fordeler ved turisme der du bor, kan du notere dem her - utdrag. For komplett liste – se Vedlegg 3.

Aktiverer en del langs Kanalen på forskjellig vis; ved slusene ikke minst -

at dem ikke blir værende

Bor på bygda uten noe turister kan kigge på - de kjører ret igjennom på vei til Sverige men de kommer da drivstoff på deres biler :)

Bor på ei lita øya og ser ikke for meg at det vil skape så mye

Bra for butikkene

Butikker kan utvide åpningstidene

Campingturisme

De fleste turister her er hytteturister som kommer i ferier

De gjør stedet der vi bor kjent ved og snakke om besøket her.

En god del å se og være med på.

En industri som varer kun 2 måneder av året kan ikke bære et lite lokal samfunn. Her trengs ting mennesker kan leve av hele året. Turisme er bare en liten ekstra boost.

Og dessverre kan der føre med deg mye negativt også, forurensning, fyll og nedbrytning av naturen.

fint hvis det skaper bærekraftige tilbud, men i et miljøperspektiv bør reising begrenses

Fint med liv rundt en

Flere arbeidsplasser fører til økt tilflytting. Mer skatteinntekter til kommunen. Høyere boligpriser.

Gjør det verdt å bo på landet

greit som det er

Her er det mange hytter, det gir jo skatteinntekter til kommunen

Her har turisme ikke bidratt til at infrastrukturen er bedret. Fordelene er sideinntekter ved utleie av hus og båter og inntekter til serviseyrker.

Holde liv i sentrum

Hos oss er det alt for mange turister om sommeren. Våre flotte badestrender er overbefolket. Det er herlig om høsten når turistene forsvinner.

Hyggelig

Internasjonalt samarbeid.

Jeg bor et lite sted, med 2-300 innbyggere - vi liker å se litt andre fjes :-)

Jeg bor i Oslo og tror ikke turisme betyr så mye. Mulig jeg tar feil. Dette er ikke et tema jeg vet noe særlig eller bryr meg om.

Kan bidra til at veiene blir bedre

Kan skape økt aktivitet for noen

Kommunen bruker penger på å gjøre det generelt "finere". Oppussing og opprydding.

Kommunen kan invistere mer i fellestjenester for å forbedre tilbudet for alle (både lokale og besøkende)

Kulturerfaringer og bryte språkbarrierer

Lite turisme her

lite turisme i Hommelvik som jeg har sett

Liv og røre

Livlig by

lokal mat

Mange arbeidsplasser innen hyttebygging

Ettersom vurderingen av turismens fordeler i spørreskjemaet kommer foran vurderingen av ulemper, noterer flere respondenter ulemper allerede her, f.eks. «bare ulemper», at lokalmiljøet først og fremst kjennetegnes av fravær av turister, o.l.

Næringsvirksomhet og kulturell utveksling (forts.)

Er det andre fordeler ved turisme der du bor, kan du notere dem her - utdrag.

Mange bruker naturen, fjell og sjø

Mange turister legger lite igjen. Har bilene FULLE av mat og drikke. Spesielt svenske og tyske turister

Mangfold av mennesker

Mere smitte

mest til plage, tar seg til rette, særlig tyskere

Miljøvennlig

Mitt boosted er lke tilrettelagt for mye truisms.

Mulighet for lengre sesonger

Muligheter for å lære og praktisere fremmedspråk som gir økt toleranse folk imellom.

Møte mennesker

Noen kommer vel for å se Munch og dermed legger igjen penger også til lokalmiljøet her

Nope. Folk kan holde seg unna. Tank you. Reiselivet er bemannet av underbetalt svensker uansett.

Norske bobilturister legger igjen mest penger

Nye impulser til lokalsamfunnet. Nye kontakter over landegrenser og innenlands.

Når fastboende reiser på ferie dekker turistene noe av den tapte omsetningen for næringa lokalt.

Optimisme i griseværende strøk

Positivt for næringslivet.

Ser ikke for meg at dette stedet har noe turistpotensiale.

Setter fokus på byen

Skapar meire liv i lokalsamfunnet

Styrker tradisjon og lokal egenart

Tjømø er og blir en ettertraktet øy i sommermånedene- de to siste somrene har «tatt kaka» - på godt og vondt. Rimelig tettpakket i kolonialbutikkene, så ut som mange tilreisende hadde lagt fra seg Corona-hensyn hjemme- så vi fastboende søkte til butikkene på tidspunkter vi regnet med mindre folketetthet...

Treffer nye mennesker med annen bakgrunn oftere.

Trivelig med liv i gatene.

Turister bidrar til markedsføring og mer næringsaktivitet der jeg bor

Turister er alltid en fordel. det må tilrettelegges slik at det ikke forsøples og drites overalt slik vi leser om i Lofoten.

Tvinger kommunene til å holde det pent og ryddig !!

Utbygging av infrastruktur: Heiser, bakker, løyper

Vi reiser til andre land, da må vi kunne motta utenlandske gjester. Gode vertskap vil også gi forretningsmessige og politiske muligheter.

Vinter har mange muligheter i fantastiske fjell

Vise frem det fine distriktet vårt

Ökar intresset för kommunen. Får insikt om fördelar med barnehage, skola, fritidsaktiviteter o likn. Närhet till det mesta. Kan få intresse till att flytta hit så ökar vi skatteintäkter och blir en välmående kommun.

Øker attraktiviteten av byen, Fredrikstad. Noe som bare er positivt da det generer pr, økonomi, arbeidsplasser med mer. Kan også føre til at byen moderniserer seg

Øker tilbudene

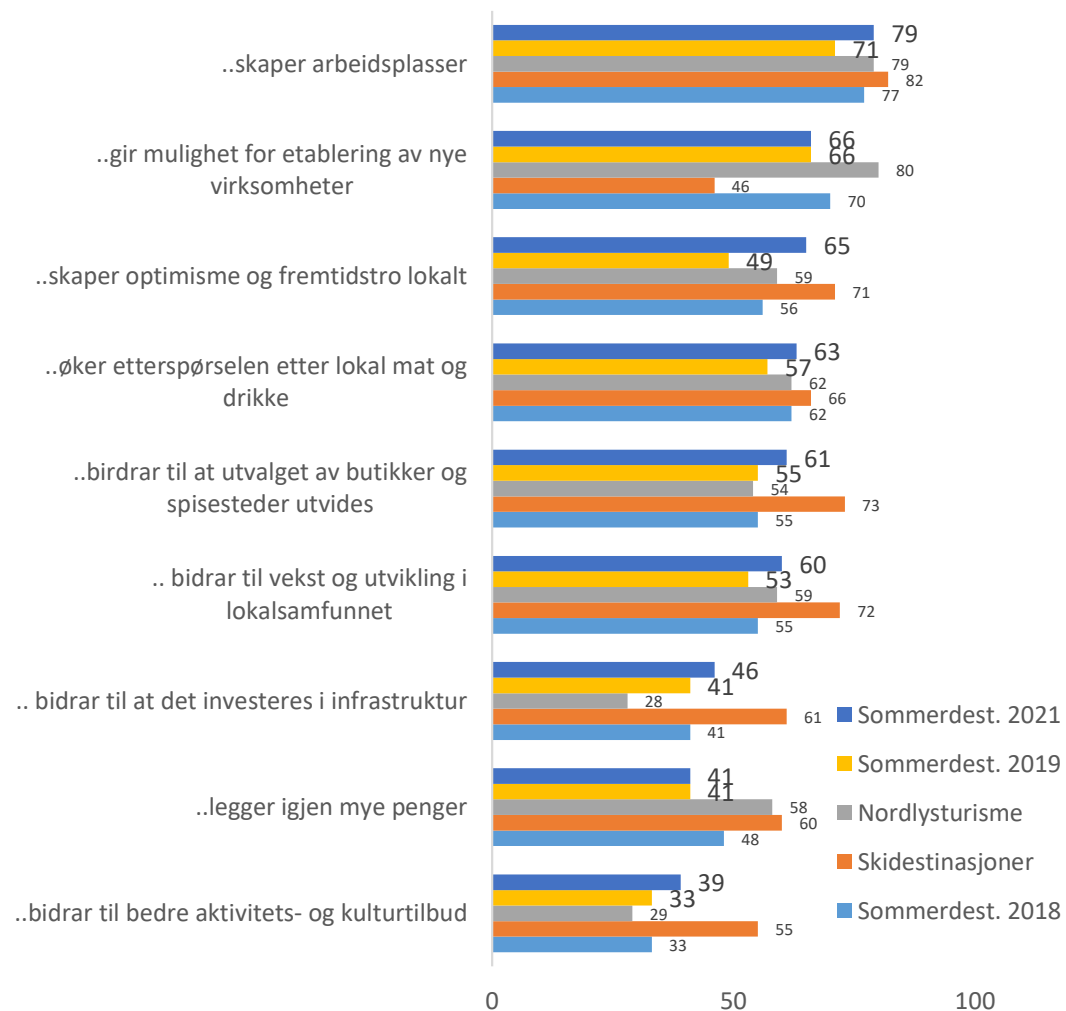
Økt besøk på hoteller

Ekstra bidrag til næringsutvikling i pressområdene

Hvor enig eller uenig er du i følgende utsagn om *fordeler* ved turisme der du bor? Turistene... Andel Helt-/Delvis enig. Prosent, Sommerdest.2018 n=604, Skidest. n=419, Nordlydest. n=607, Sommerdest.2019 n=731, Sommerdest. 2021 n=665.

Vurderingene av turismens fordeler i pressområdene, følger vurderingene på landsbasis:

- Andelen som ser fordeler er gjennomgående litt høyere i pressområdene enn i landet for øvrig.
- De fleste (syv-åtte av ti) er enige om at turismen genererer arbeidsplasser, gir mulighet for ny virksomhetsetablering og styrker lokal fremtidstro.
- Flertallet (seks av ti) mener også av at turismen skaper økt etterspørsel etter lokal mat/drikke fremmer utvalget av butikker og spisesteder.
- Bidraget til lokal infrastruktur og lokalt aktivitets/kulturtilbud oppleves mer begrenset (fire-fem bekrefter), som i landet for øvrig. Det samme gjelder turistenes forbruk under oppholdet.
- Generelt sett opplever seks av ti at turismen bidrar til vekst og utvikling i lokalsamfunnet – som i landet for øvrig
- Skidestinasjonene (i 2019) skiller seg på flere områder ut fra de to andre destinasjonene, der færre viser til ny-etableringer og flere viser til de fleste andre positive sidene.
- Vurderingene ved Sommerdestinasjonene er gjennomgående stabile de tre siste årene.

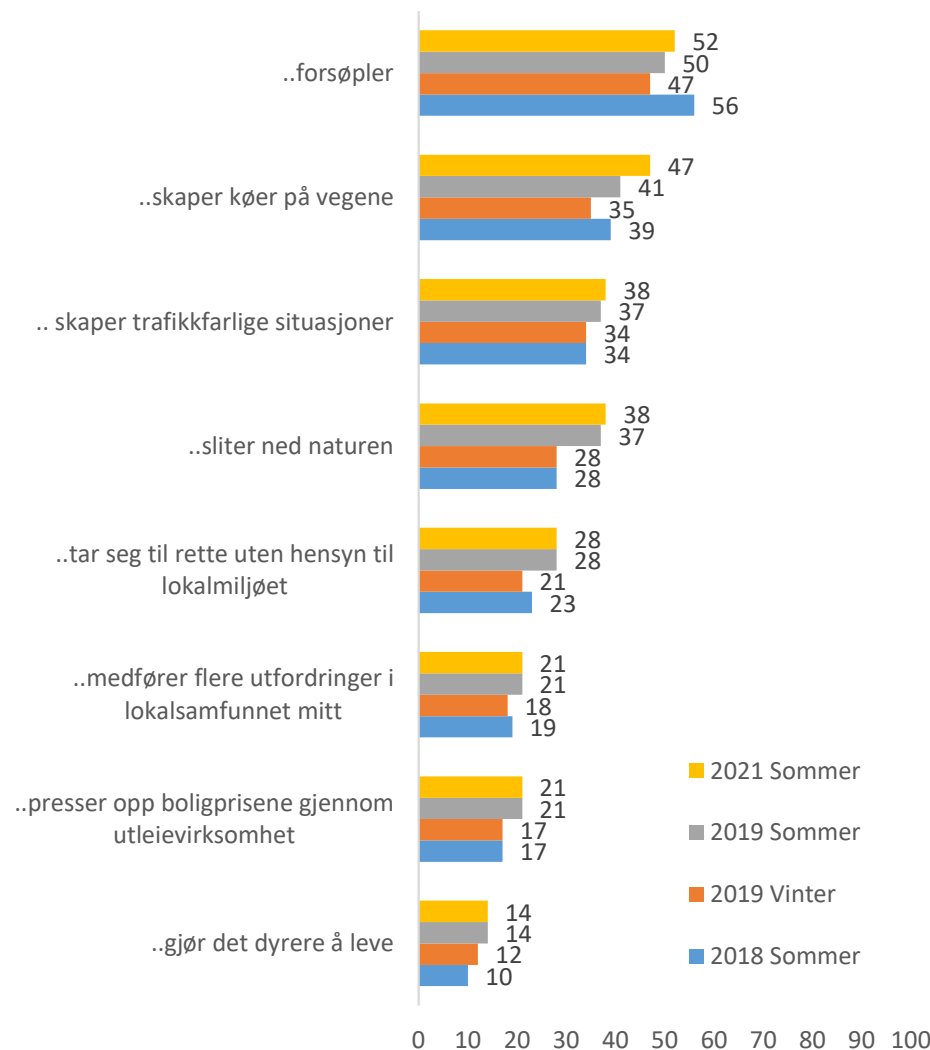

Turismen medfører forsøpling og trafikkaos

Hvor enig eller uenig er du i følgende utsagn om utfordringer ved turisme der du bor? Turistene... Andel Helt-/Delvis enig. Prosent, n sommer 2018 n=1 002 , vinter 2019 n=1 089, sommer 2019 n=988, sommer 2021 n=1597.

Vurderingene på landsbasis av turismens negative sider er relativt stabile og entydige:

- Andelen av befolkningen som støtter de negative vurderingene er gjennomgående betydelig lavere enn andelen som støtter de positive.
- Halvparten viser nå til forsøplingsutfordringer og trafikkø.
- Noe færre (tre-fire av ti) erfarer at turistene skaper trafikkfarlige situasjoner, sliter ned naturen eller tar seg til rette.
- De færreste (en-to av ti) mener turismen skaper økonomiske utfordringer som økte levekostnader og boligpriser.
- Generelt opplever de færreste (to av ti) at turistene påfører lokalsamfunnet utfordringer i sin alminnelighet (mot seks av ti som mener de skaper vekst og utvikling).
- Vurderingene er stort sett stabile siden sommeren 2018. Samtidig antydes det økende skepsis i retning av forsøplingsutfordringer og køer langs vegene. Det er tilsvarende noe flere i 2019 og i 2021 mener turistene sliter ned naturen og tar seg til rette. Men forsøplingsutfordringene nevnes i noe mindre utstrekning nå enn for tre år siden (muligens knyttet til lokale renovasjonstiltak).

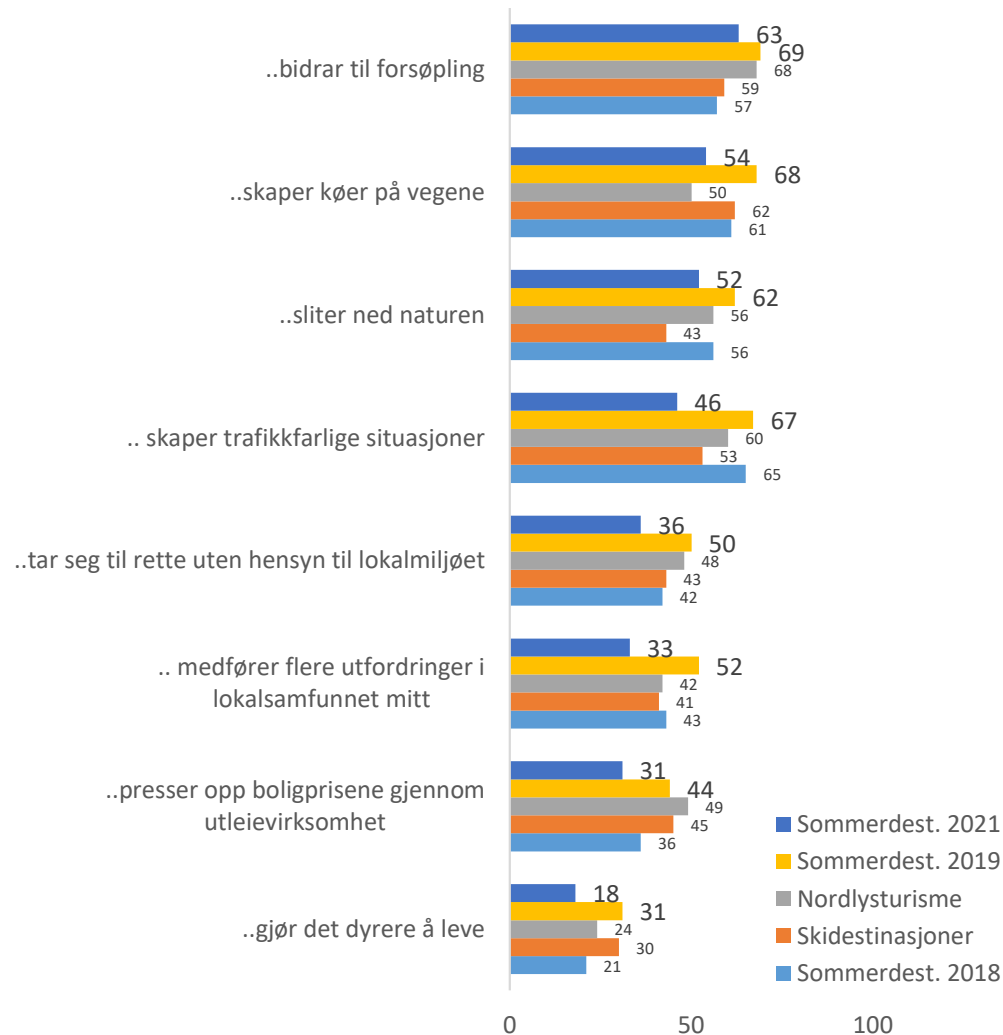
Pressområdene ekstra belastet – men redusert trykk

Hvor enig eller uenig er du i følgende utsagn om utfordringer ved turisme der du bor? Turistene.. Andel Helt-/Delvis enig.

Prosent, Sommerdest.2018 n=604, Skidest. n=419, Nordlystest. n=607, Sommerdest.2019 n=731, Sommerdest. 2021 n=665.

Vurderingene er relativt samstemte i pressområdene når det gjelder turismens utfordringer:

- Mens utbredelsen av de respektive negative oppfatningene følger mønsteret i landet for øvrig, er andelen i pressområdene generelt høyere.
- Som på landsbasis opplever pressområdene også forsøpling som den mest utbredte utfordringen (seks av ti), etterfulgt av trafikale utfordringer og naturslitasje (fem av ti).
- Tilsvarende viser to-fire av ti til at turistene tar seg til rette, presser opp lokale boligpriser eller øker lokalt kostnadsnivå.
- Etter en topp for flere av utfordringene i 2019, antydes det at problemomfanget i år er redusert – eventuelt i tråd med redusert turisttrykk eller lokale tiltak. For flere av utfordringene er utbredelsen nå tilbake på nivået fra 2018.
- Endelig hevder tre av ti at turismen medfører flere utfordringer i lokalsamfunnet, generelt sett - mot to av ti i landet for øvrig, og mot seks av ti i disse områdene som mener turismen bidrar til vekst og utvikling. Også denne andelen er lavere nå enn sist (fem av ti), og litt lavere enn i 2018 (fire av ti).

Miljøavtrykk og lite hensyntagen

Er det andre ulemper ved turisme der du bor, kan du skrive dem her - utdrag. For komplett liste – se Vedlegg 3.

Dårlig for miljøet - det er bedre for klimaet og naturen om de holder seg hjemme. - Økt slitasje på veiene - turistene betale ikke norsk veiavgift.

Bidrar med mer forensning

Bidrar til dårlig miljø

Bilene kjører for fort. Mat på en enkel bensinstasjon er jo dyrt. Mye problemer som følger med utenlandske turister, blant annet ,ikke å betale bompenger, my tyverier ifra østblokkland. Norge har endret seg til å bli et meget dårlig turistland.

Bygger ned fjellområdene med hytter og annen infrastruktur Overdreven energibruk som nettet ikke er utbygd for.

Cruise skipene forurensar for mye

Cruisetrafikken bør flyttes/innskrenkes. Bobilene er kommet for å bli, men vi må tilby fasiliteter og ikke la dem stå hvor som helst.

Cruiseturismen forurensar og er ikke bærekraftig

De er utrolig skittenferdige og tar seg ikke bryet med å finne et toalett, og finner de det, ser det ikke ut etterpå. Men dette er ikke bare utenlandske turister. Nordmenn er griser!

Det kan bli vanskelig å få parkeringsplass.

endrer utleiemarkedet fra langsiktige leier til korte AIR BNB

Er alt for dårlig lagt til rette for turister fra kommune/fylket. Mangler nok plasser til bobiler både sentrumsnære og plasser litt utenfor sentrum. Det er også dårlig med parkering for bobiler etc hvis disse skulle ønske å besøke Trondheim Sentrum.

Er ikke turister her

Fare for økt kriminalitet.

Fiske tyske turister gjør i Lofoten, Er under enhver kritikk.

Forsøpling, do gåing i tur områder og nedslitt natur

Forurensing, for mye flytrafikk og utslipp fra megastore cruiseskip

Grådige

Her jeg bor merker jeg egentlig lite til turisme, litt annerledes er det nok i Oslo sentrum

Hyttefolk vesentlig fra Oslo som tror de eier området. Båtfolk langs bryggene og restaurantene som fester og søpler natt og dag. Bråk og politi er vanlig. Ikke så positivt.

Boligmarked som kjøpes opp av folk fra østlandsområdet. Tomme leiligheter som fylles av festglade mennesker på sommeren. Ikke hyggelig for fastboende

Høyere priser på hotell rom og hytter

Høyt trykk på helsevesenet

Ikke flere ulemper enn det lokae folk skaper

Ingen ulemper så langt

Kjøper hus med boplikt og får noen til å melde flytting men bor ikke der. Stort press på kommuneadministrasjon, spesielt plan og bygg.

Klima

Kommunen må ha avtrede for turister.

Kommunene gjør for lite for å tilrettelegge for Søppel / Toaletter / Parkering for turister.

Kort tekst (kommer ikke på noe)

Kun ulemper med T-fiskeran fra Russland,Tjekkia og Polen.De andre som kommer fra vestlige land er okey,Briter ,nederlandere.

Kø på butikken

Kø. Forsøpling. Vanskelig å parkere i byen.

Lar hundene sine løpe fritt, leker med droner som støyer

Man kan redusere ulempene ved å vedlikeholde turistatrakasjonene o

Miljøavtrykk og lite hensyntagen (forts.)

Er det andre ulemper ved turisme der du bor, kan du skrive dem her - utdrag. For komplett liste – se Vedlegg 3.

Mange er bare på gjennomreise

mange misforstår allemansretten, eller bryr seg ikke om at de tar seg til rette på privat eiendom

Mange tomme hus i boligstrøk gjennom vinterhalvåret.

Mer kø

Mere støy

Mest sannsynlig blir turistene stengt ute. Dermed blir svarene som de blir fra meg.

miljøbelastning gjennom forbruk og mer forurensning av luft og vann

Mye Tyskere som fisker mye, og mye mer enn tillate kvoter

Noen oppfører seg som om de eier Norge, og de skal ha spesialbehandling fordi de legger igjen (litt) valuta

Noen utbyggere får sprenget igjennom sine planer uansett. De stiller på liste for politiske partier og stemmer fram hverandres tiltak i kommunestyret. Det er ikke demokrati

Nordmenn er verre enn turistene.

Parkerer på privat eiendom uten å spørre.

Parkering av bobiler. Avfalls og toalett håndtering på en bra måte.

Periodevis overfylte hoteller

Presser opp prisene.

Reiseaktivitet skader miljøet

Ser bare fordeler

Ser ikke så mye til de nå - er blitt gammel og for lengst pensjonist :)

Ser ingen store ulemper for vår region

Skrev visst ulempene på forrige kommentar.

Sliter på naturen

Smittespredning

Små og smale grusveier, farlige episoder forekommer stadig

Små samfunn får mye slitasje på natur og innbyggere

Språket

Stort sett positiv til turisme.

Største ulempen er dem som ikke følger vanlige regler for god oppførsel.

Sykkelfrafan.

Tar inte med sig sötpla utan grisar ner någe så hemskt

Tetthet i hyttebyer , toalettproblemer (kapasitet) langs Pilgrimsleden, stort sett bagateller

Trengsel i bysentrum

Utbygging av infrastruktur dekkes av innbyggere mens turistene nyter av det.

Utenlandske bobilturister legger igjen lite penger. Har med det meste fra hjemlandet.

Utslipp

Ved økende turisme må samfunnet tilrettelegge for dette

Økt forurensning generelt (fly/båt/taxi) og støy med flytrafikk.

Økt kriminalitet.

Økt utslipp av CO2, spesielt cruisetrafikken

Turismen gir både fordeler og ulemper

Hvor enig eller uenig er du i følgende utsagn om *fordeler / utfordringer* ved turisme der du bor? Antall Helt-/Delvis enig i positive/negative vurderinger.¹

De positive erfaringene er, som vi har sett, noe mer utbredte enn de negative:

- I gjennomsnitt opplever hele befolkningen nå 5,1 av de 9 fordelene og 2,6 av de 8 ulempene.
- Pressområdene opplever dels samtidig både flere positive, men særlig flere negative sider enn befolkningen for øvrig.
- Skidestinasjonene rapporterer fremdeles flest fordeler (6,2 – vinteren 2019), sommerdestinasjonene færrest (4,7 – sommeren 2019).
- Sommerdestinasjonene rapporterer nå flere positive forhold (5,2) enn for et år siden (4,7), på linje med 2018 (5,0), samtidig som de rapporterer færre negative forhold (3,3) enn tidligere (4,4 i 2019 og 3,9 i 2018),
- Det vil si, gitt at likhetene på mange måter er mer slående enn forskjellene, både mellom pressområdene og landet ellers, og over tid.

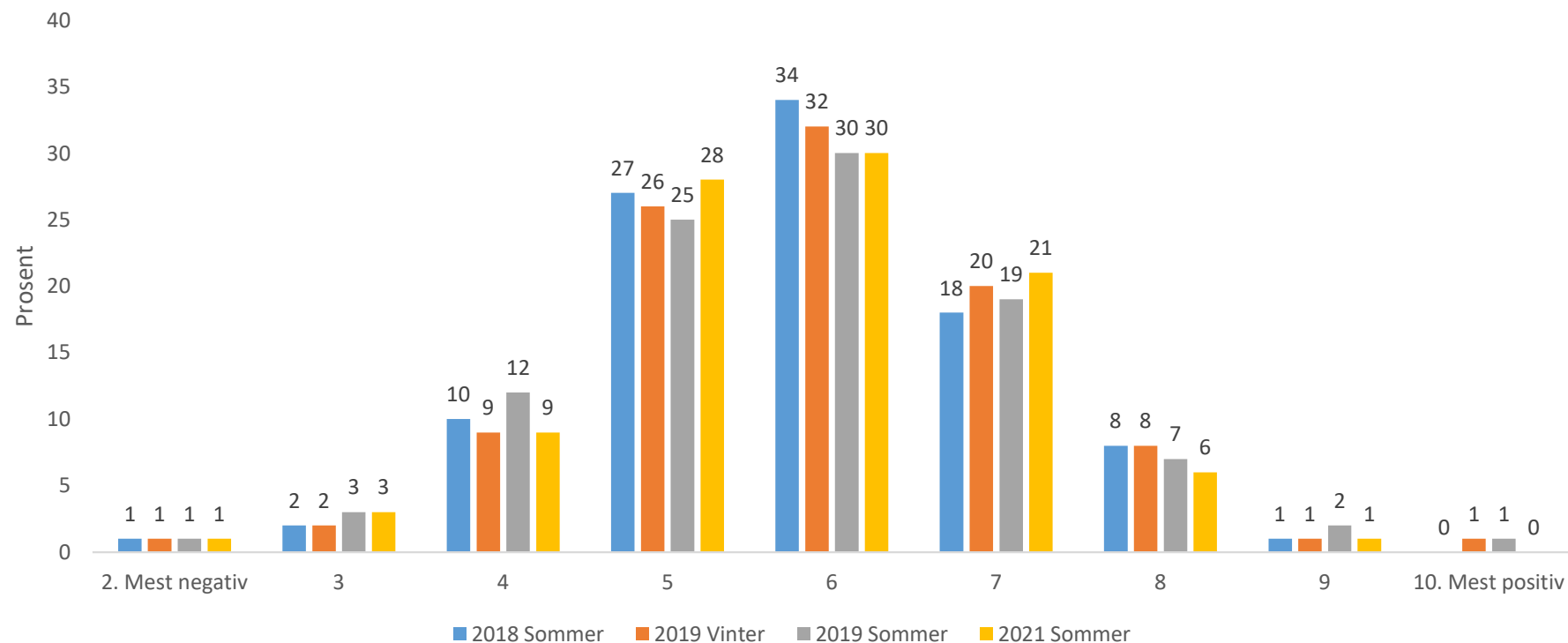
¹ Tabellen viser antall positive og negative opplevelser man har med turisme der man bor, i betydningen antall vurderinger man sier seg «helt- eller delvis» enig i, blant de 8 positive og 9 negative beskrivelsene henholdsvis.

	Sommer 2018		Vinter 2019		Sommer 2019		Sommer 2021	
	Positive forhold	Negative forhold	Positive forhold	Negative forhold	Positive forhold	Negative forhold	Positive forhold	Negative forhold
Landet	4,6	2,1	4,8	2,1	4,8	2,5	5,1	2,6
Sommerdestinasjoner	5,0	3,9			4,7	4,4	5,2	3,3
Skidestinasjoner			6,2	3,7				
Nordlysdestinasjoner			5,3	4,0				
<u>Region (landet):</u>								
Oslo/Akershus	4,5	2,0	5,2	1,7	4,6	2,1	4,9	2,3
Rest Østland	4,3	1,9	4,9	1,8	5,1	2,2	5,6	2,3
Sørkysten	5,6	2,4	5,2	2,5	4,7	2,7	5,5	3,0
Fjordfylkene	4,3	2,6	4,4	2,5	4,7	3,1	4,8	2,6
Trøndelag	4,4	1,8	4,6	2,1	4,9	2,1	5,2	2,5
Nord-Norge	5,1	2,9	4,8	2,6	4,5	3,0	5,1	3,3
n landet	1002		1089		988		1588	
n sommerdestinasjoner	604				731		665	
n skidestinasjoner			607					
n nordlysdestinasjoner			419					

De fleste er «nøytrale» i vurderingen av turismen

Hvor enig eller uenig er du i følgende utsagn om *fordeler / utfordringer* ved turisme der du bor? Indeks.¹

Prosent, sommer 2018 n=1 002 , vinter 2019 n=1 089, sommer 2019 n=988, sommer 2021 n=1597.

Når alle vurderinger av turismens fordeler og ulemper betraktes samlet, inntar de fleste en nøytral posisjon, eller heller litt mot det negative:

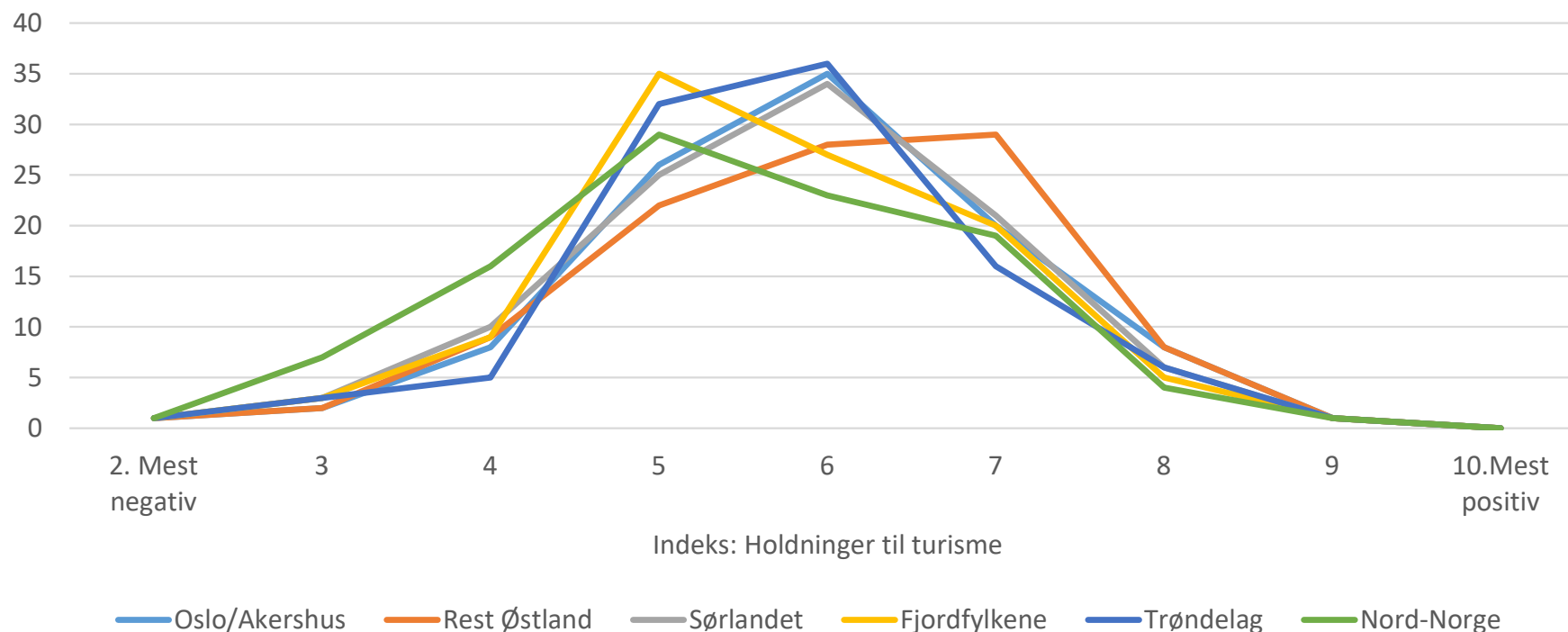
- Tre av ti plasserer seg i midtkategorien (score 6), om lag like mange til venstre for denne (score 5) mens kategoriene 5-7 samlet sett dekker åtte av ti.
- Vurderingene er stabile i perioden og på tvers av destinasjonene.

¹ Indeksen er konstruert ved å addere (9) positive og (8) negative vurderinger henholdsvis og dividere med antall vurderinger (skala 1-5). Deretter er de to holdningssettene addert (skala 2-10). Personer som ikke tar stilling (Vet ikke) er plassert i midtkategorien.

Noe flere positive på Østlandet utenom hovedstaden

Hvor enig eller uenig er du i følgende utsagn om *fordeler / utfordringer* ved turisme der du bor? Indeks.¹

Prosent, sommer 2018 n=1 002 , vinter 2019 n=1 089, sommer 2019 n=988, sommer 2021 n=1597.

Variasjonene i syn på turismen deles over hele landet:

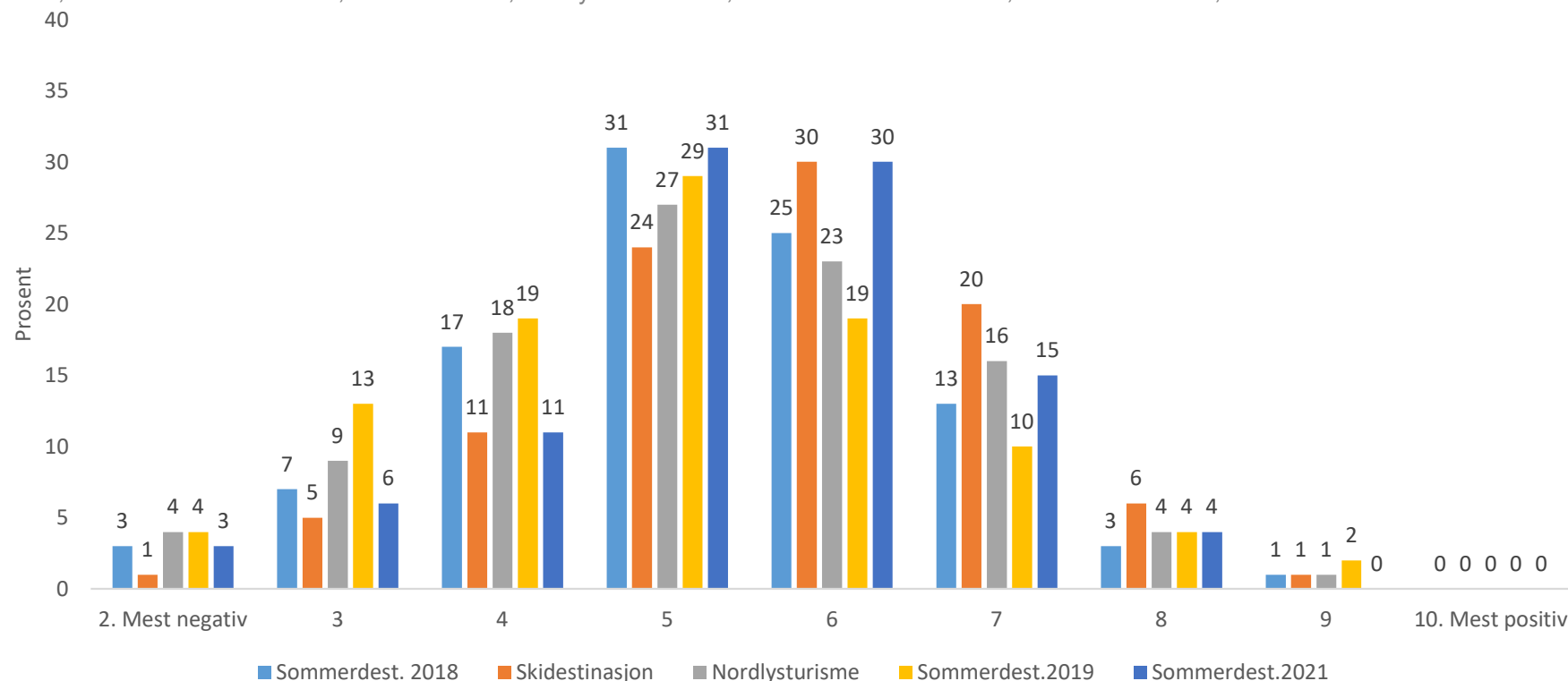
- De fleste plasserer seg rundt midtkategorien (score 6), uansett bosted.
- Andelen til venstre (negative) utgjør litt flere i Fjordfylkene og i Trøndelag, mens befolkningen i Nord-Norge plasserer seg ytterligere ut mot den negative siden (score 3 og 4). Noe flere innbyggere i Østlandsregionen, utenom hovedstadsområdet, plasserer seg til høyre (positive) for midtpunktet (score 7).

¹ Indeksen er konstruert ved å addere positive og negative vurderinger henholdsvis og dividere med antall vurderinger (skala 1-5). Deretter er de to holdningssettene addert (skala 2-10). Personer som ikke tar stilling (Vet ikke) er plassert i midtkategorien.

Flere positive ved Sommerdestinasjonene

Hvor enig eller uenig er du i følgende utsagn om *fordeler / utfordringer* ved turisme der du bor? Indeks.¹

Prosent, Sommerdest.2018 n=604, Skidest. n=419, Nordlysturisme n=607, Sommerdest.2019 n=731, Sommerdest.2021, n=665.

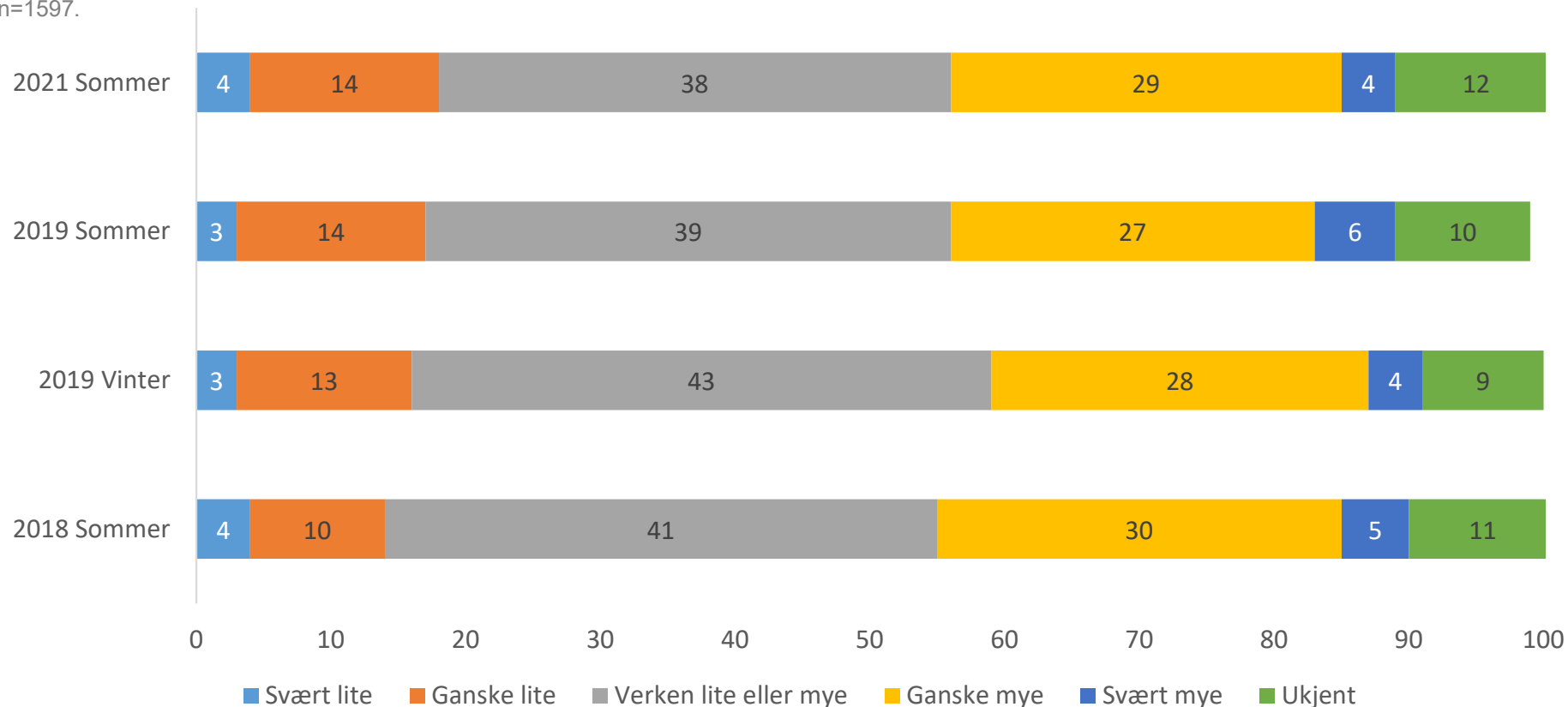
Også i pressområdene plasserer de fleste seg inn mot vurderingskalaens sentrum:

- Tyngdepunktet i pressområdene har tidligere ligget noe til venstre for landsgjennomsnittet og reflekterer at man i pressområdene har sett noe flere ulemper med turismen enn i landet forøvrig. I år snur denne trenden i den forstand at andelen med score 5 er svakt økende samtidig som andelen med score 6 og 7 snur en nedadgående trend de siste årene, og andelen med score 4 og 3 motsvarende reverserer en stigende trend.
- Mens særlig sommerdestinasjonene har peket seg ut i med flest skeptikere, og skidestinasjonene har vist flere positive, er årets sommerdestinasjoner nå til dels på linje med skidestinasjonene (i 2018).

¹ Indeksen er konstruert ved å addere positive og negative vurderinger henholdsvis og dividere med antall vurderinger (skala 1-5). Deretter er de to holdningssettene addert (skala 2-10).

Delte meninger om bærekraft

Alt i alt, hvor bærekraftig opplever du at turismen er der du bor? (Med *bærekraftig* mener vi evnen til å ta vare på natur, miljø, kulturarv og befolkning)? Prosent, sommer 2018 n=1 002 , vinter 2019 n=1 089, sommer 2019 n=988, sommer 2021 n=1597.

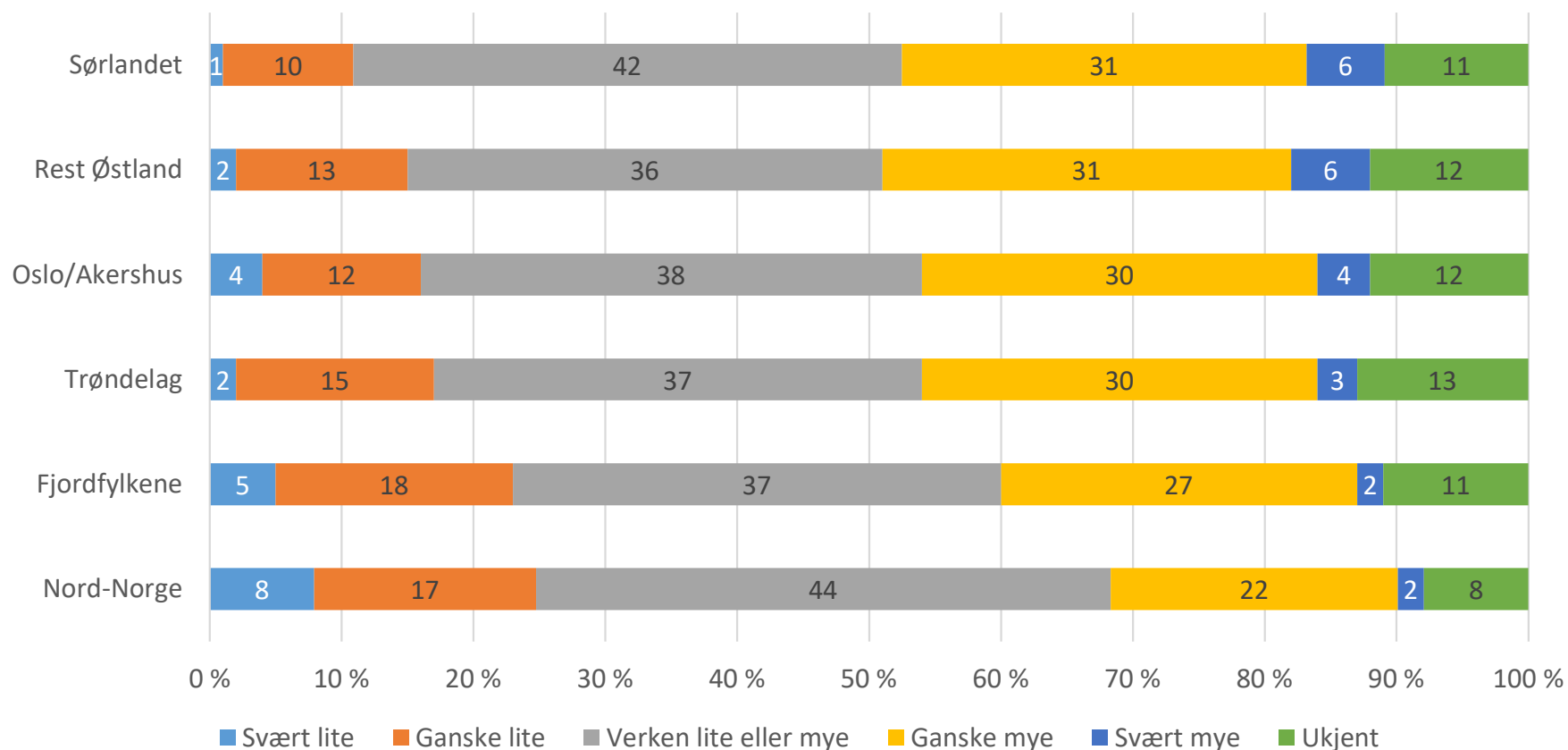

Befolkningen har delte oppfatninger av turismens bærekraft:

- De fleste (fire av ti) vurderer bærekraften som verken stor eller liten.
- Andelen som tillegger den stor bærekraft er imidlertid dobbelt så stor (tre-fire av ti) som andelen som tillegger den liten bærekraft (én-to av ti). En av ti tar ikke stilling (Ukjent).
- Vurderingene er stabile.

Delte meninger om bærekraft over hele landet

Alt i alt, hvor bærekraftig opplever du at turismen er der du bor? (Med *bærekraftig* mener vi evnen til å ta vare på natur, miljø, kulturarv og befolkning)? Prosent, sommer 2021 n=1597.

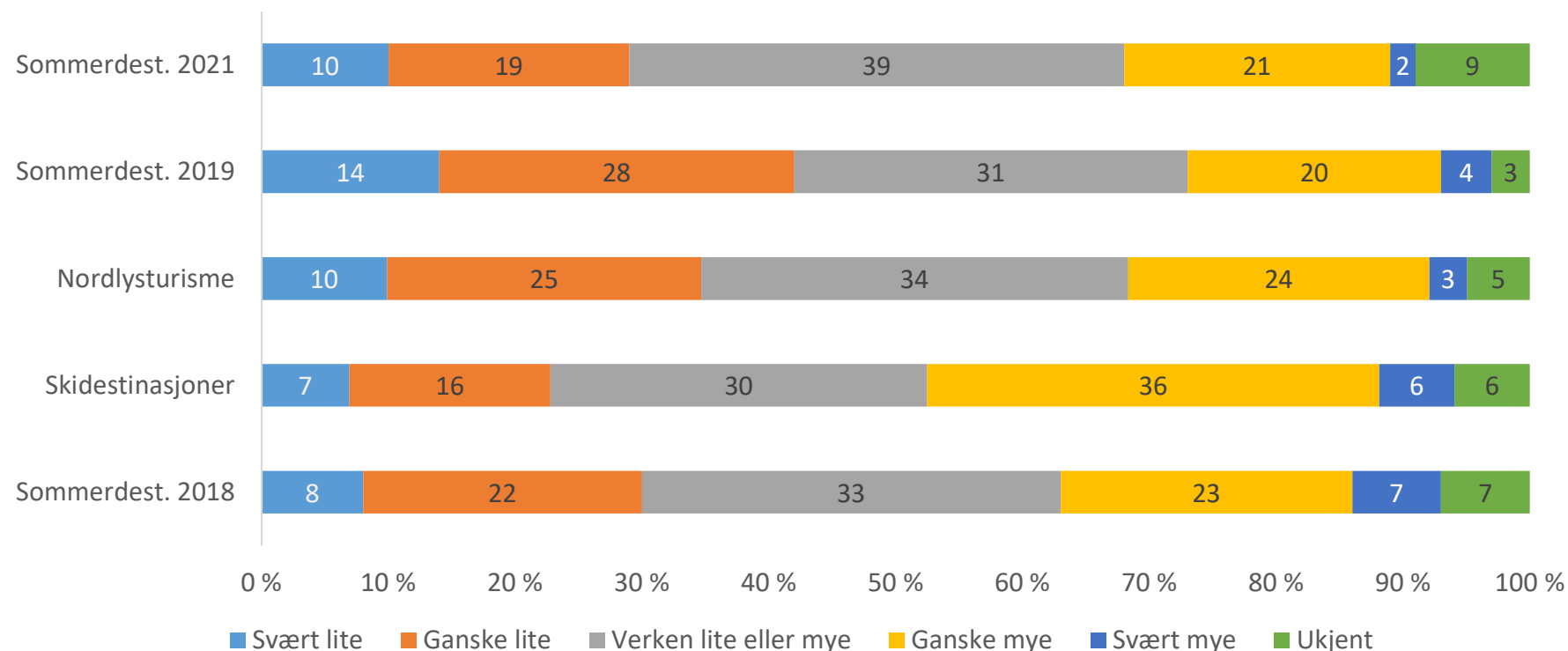

Befolkningen har delte oppfatninger av turismens bærekraft på tvers av landet:

- De fleste (fire av ti) vurderer bærekraften som verken stor eller liten, uansett bosted. Flere (to-fire) opplever den som bærekraftig enn dem (én-to av ti) som mener den har liten bærekraft.
- Noe flere i Fjordfylkene og i de nordligste landsdelene vurderer den som lite bærekraftig, enn ellers i landet.

Samme bærekraft på tvers av pressområdene

Alt i alt, hvor bærekraftig opplever du at turismen er der du bor? (Med **bærekraftig** mener vi evnen til å ta vare på natur, miljø, kulturarv og befolkning)? Prosent, Sommerdest.2018 n=604, Skidest. n=419, Nordlysdest. n=607, Sommerdest.2019 n=731, Sommerdest.2021, n=665.

Vurderingen av turismens bærekraft er relativt lik på tvers av pressområdene og over tid:

- Befolkningen i pressområdene er, samlet sett, noe mer skeptiske, enn befolkningen ellers i landet.
- Den fordeler seg over tid i to-tre leire på tvers av destinasjonene: Tre av ti mener bærekraften verken er høy eller lav. Omtrent like mange (to-fire av ti) mener den er høy, mens to-tre av ti mener den er lav. Befolkningen ved Skidestinasjonene har fremstått som noe mer positiv, tilsvarende deres generelt mere positive innstilling til turismen, mens variasjonene mellom destinasjonene generelt sett er små i denne vurderingen.
- Andelen negative er noe lavere nå enn for et år siden ved Sommerdestinasjonene (tre av ti, mot fire av ti i 2019), om lag på nivå med 2018.

3

TURISTDESTINASJONEN NORGE

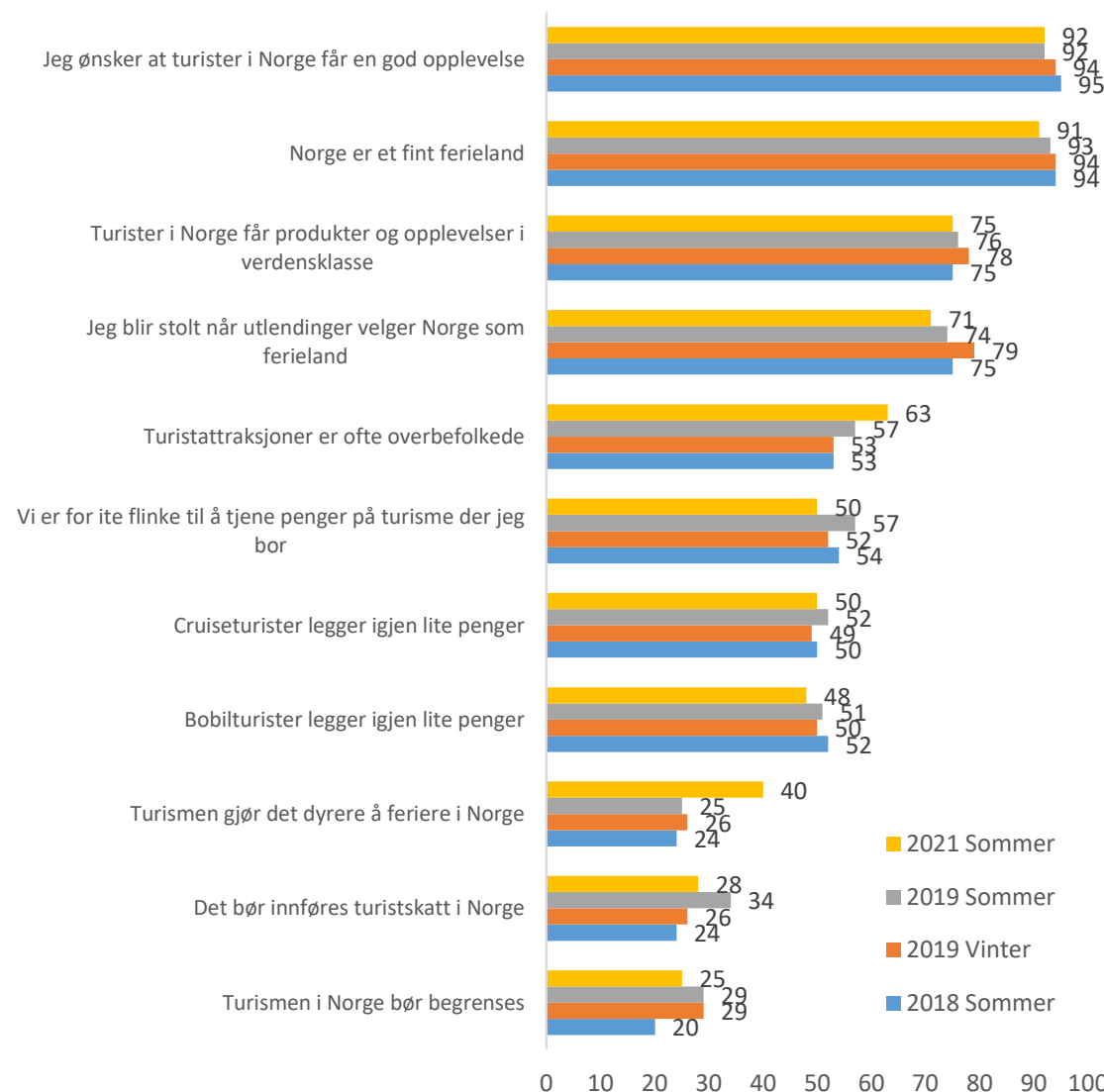
Turistene velkomne – gir begrenset bidrag

Hvor enig eller uenig er du i de følgende utsagnene? Andel Helt-/Delvis enig. Prosent, sommer 2018 n=1 002 , vinter 2019 n=1 089, sommer 2019 n=988, sommer 2021 n=1597.

Når befolkningen anmodes om å vurdere ulike generelle sider ved turismen i Norge, er holdningene ganske stabile og entydige:

- Turistene er velkomne: Ni av ti ønsker turistene en god opplevelse. Nesten like mange (syv av ti) er stolte over å tilby turistene Norge som destinasjon.
- Norge leverer høy kvalitet: Ni av ti mener vi tilbyr et fint ferieland, mens syv-åtte av ti vil hevde at leveransen er i verdensklasse.
- Avkastningen bør økes: Halvparten hevder at vi er for lite flinke til å tjene penger på turismen generelt, og fra bil- og cruiseturister spesielt (dvs. halvparten er ikke av denne oppfatningen). Turistiskatt er imidlertid ikke den anbefalte måten å øke inntjeningen på - støttes blant tre av ti.
- Ikke alle turismens sider er positive: Seks av ti viser til overbefolkede turistattraksjoner. Samtidig vil flertallet motsette seg at turismen gjør det dyrere å feriere i Norge, generelt sett.
- Turismen har bred støtte: Syv-åtte av ti er uenige i at turismen bør begrenses.
- Vurderingene er gjennomgående stabile, eventuelt med unntak av at andelen som opplever norgesferien som dyrere grunnet turismen er noe høyere nå (fire av ti) enn tidligere (to-tre av ti), samt økende andel som opplever overbefolkede turistattraksjoner.

Merk at andelen som oppgir «Vet ikke» er varierende fra 1% til 20% på tvers av utsagnene. Disse er med i prosentteringsgrunnlaget.

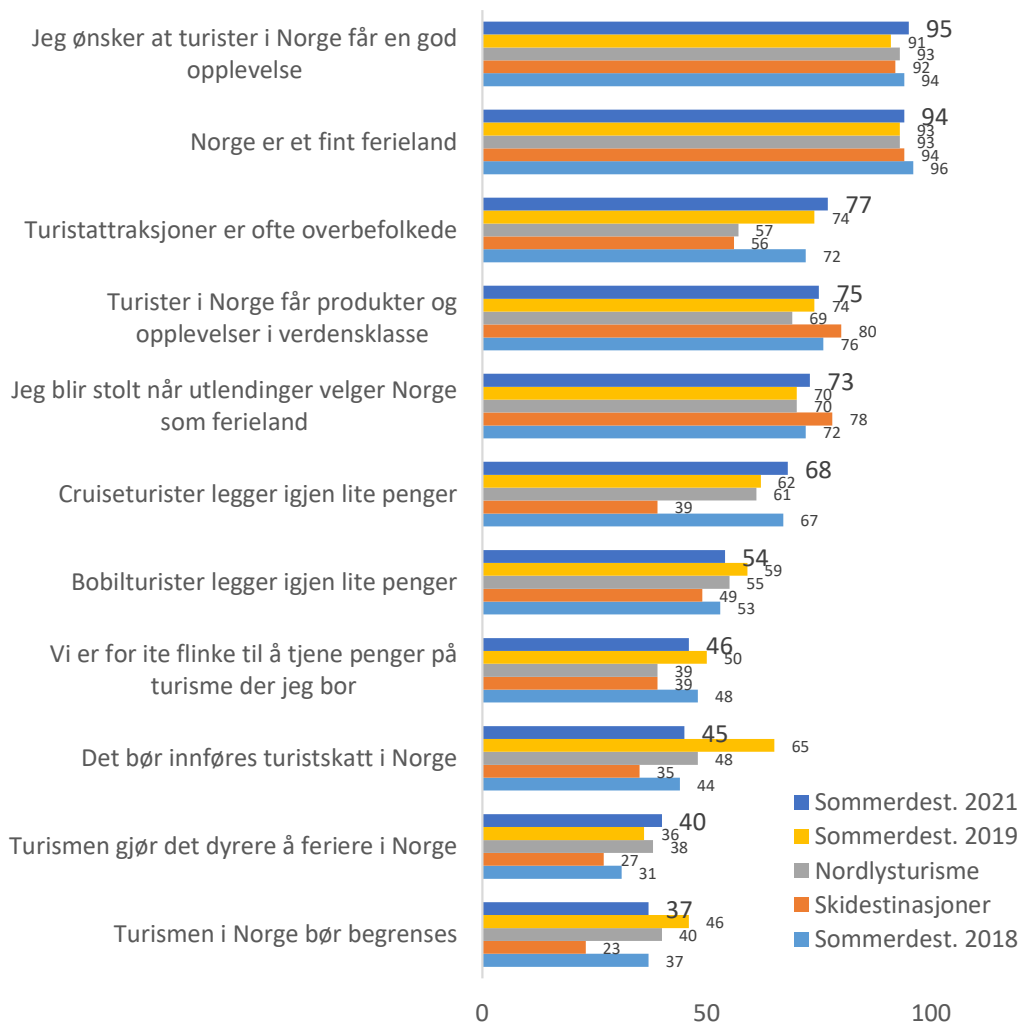

Større skepsis til konsekvensene, i pressområdene

Hvor enig eller uenig er du i de følgende utsagnene? Andel Helt-/Delvis enig. Prosent, Sommerdest. n=604, Skidest. n=419, Nordlystest. n=607, Sommerdest.2019 n=731, Sommerdest. 2021 n=665.

Vurderingene i pressområdene er også relativt samstemte og speiler befolkningen med noen unntak:

- De aller fleste (syv-ni av ti) ønsker turistene velkomne, mener vi tilbyr gode opplevelser, er stolte når de velger Norge og at vi tilbyr et fint ferieland med opplevelser i verdensklasse.
- Flertallet (åtte av ti) mener samtidig at attraksjonene ofte er overbefolkede og (halvparten) at turistene legger igjen lite penger lokalt. Sistnevnte gjelder da særlig cruiseturistene (syv av ti) men også for bobilturister (halvparten).
- De færreste (fire-fem av ti) mener turismen øker feriekostnadene, og bør skattlegges eller generelt begrenses.
- Sammenliknet med *landet for øvrig* (forrige side), deles vurderingene av Norges kvaliteter som turistdestinasjon. Andelen som mener man tjener for lite penger på turismen er noe lavere, samtidig som noe flere mener at cruise- og bobilturister legger igjen lite penger. Noe flere er også tilhengere av turistskatt og av generell turistbegrensning. Disse betraktningene gjelder da særlig for nordlys- og sommerdestinasjonene.
- Ellers er vurderingene generelt stabile siden 2018 i sommerdestinasjonene.

To grunnleggende oppfatninger av turismen

Hvor enig eller uenig er du i de følgende utsagnene? Faktoranalyse, faktorscorer varimax rotasjon, sommer 2019 n= 988, sommer 2021 n=1597.

	2019 Sommer		2019 Vinter		2021 Sommer	
	Turismen i praksis	Merkevaren Norge	Turismen i praksis	Merkevaren Norge	Turismen i praksis	Merkevaren Norge
Turismen i Norge bør begrenses	0,76	0,20	0,76	0,25	0,57	0,32
Det bør innføres turistskatt i Norge	0,66	-0,05	0,64	0,03	0,37	0,24
Bobilturister legger igjen lite penger	0,65	-0,04	0,46	0,03	0,22	-0,10
Turister gjør det dyrere å feriere	0,57	0,17	0,68	0,11	0,57	0,01
Cruiseturister legger igjen lite penger	0,56	-0,05	0,44	0,11	0,01	-0,12
Turiststeder/ attraksjoner er ofte overbefolkede	0,52	-0,03	0,67	-0,08	0,63	-0,11
Norge er et fint ferieland	-0,08	0,79	-0,05	0,78	-0,04	0,78
Jeg ønsker at turister i Norge får en god opplevelse	0,15	0,70	0,12	0,7	-0,01	0,79
Jeg blir stolt når utlendinger velger Norge som ferieland	0,25	0,68	0,28	0,71	0,31	0,70
Turister i Norge får produkter og opplevelser i verdensklasse	-0,08	0,68	-0,18	0,67	0,04	0,63
Vi er for lite flinke til å tjene penger på turisme der jeg bor	-0,03	-0,08	-0,21	-0,11	-0,66	-0,10
Eigenverdi	2,6	2,0	2,9	1,9	2,0	2,6
% forklart varians	24	18	26	17	18	23

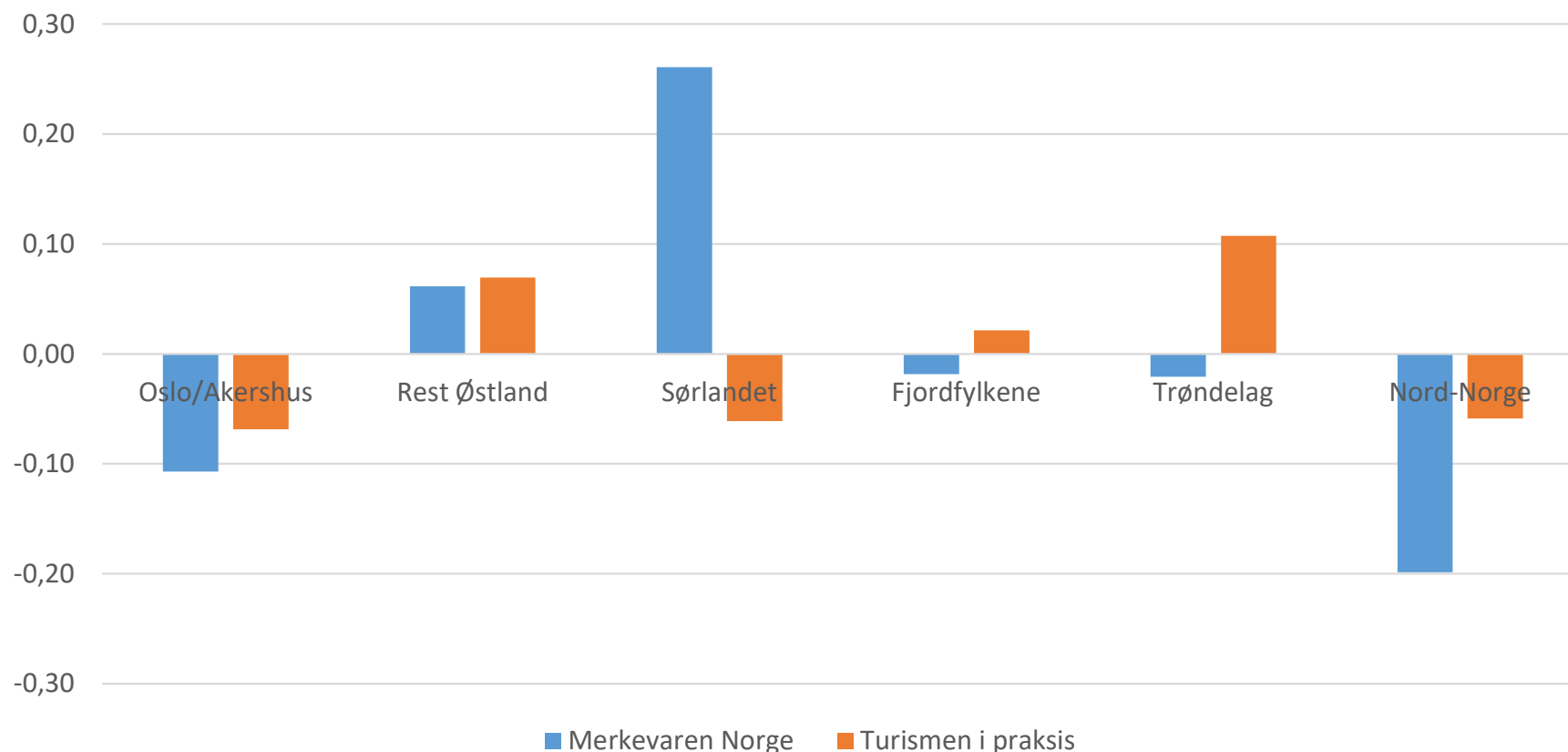
Når vurderingene betraktes samlet, antydes to underliggende dimensjoner:¹

- Den første (18% av variasjonene) kaller vi «Turismen i praksis»; Denne knyttes til vurderingene av overbefolkede turistattraksjoner, turismens inntjening, konsekvenser for lokalt kostnadsnivå samt ønske om beskatning og generell begrensning.
- Den andre dimensjonen knyttes til «merkevaren Norge» (23% av variasjonene): Ønsket om å gi turistene en god opplevelse, vurderingen av Norge som turistdestinasjon og stolthet over produktet som leveres.
- Mens det i 2019 først og fremst var «turismen i praksis» som skapte variasjon, er det «Merkevaren Norge» som nå skaper størst variasjon.
- Utsagnene om at cruise- og bobilturister legger igjen lite penger, har ikke lenger like stor betydning for vurderingen av turismen i praksis, samtidig det motsatte gjelder for vurderingen av i hvorvidt man tjener penger på turismen lokalt.

¹ Faktoranalysen søker (som ovenfor) systematiske variasjoner i utsagnene: hvorvidt man er gjennomgående «positiv» eller «negativ» i vurderingene. Faktorscorene viser den enkelte egenskapens tilknytning til dimensjonen, og nyttes til å tolke dimensjonens innhold.

Sørlendinger noe mer opptatt av merkevaren

Hvor enig eller uenig er du i de følgende utsagnene? Faktoranalyse, faktorscorer varimax rotasjon, sommer 2021 n=1597.

Oppfatningene av turismen deles på tvers av landet:

- Variasjonene på tvers av landet er generelt sett små: Både merkevare og praksis står relativt likt i befolkningen, på tvers av landsdelene.
- Sørlendingene legger i noe større grad vekt på merkevaren, nordlendingene i noe mindre grad, enn befolkningen for øvrig.

Sørlendinger versus nordlendinger

Hvor enig eller uenig er du i de følgende utsagnene? Gjennomsnitt, vurderingsscore 1 (Helt uenig) – 5 (Helt enig), sommer 2021
n=1597.¹

Region	Konsekvenser							Merkevaren				Total n	
	Turistattraksjoner (ikke) overbefolkede	Tjener lite på Cruiseturister	Tjener for lite på turister lokalt	Tjener lite på bobilturister	Turister gjør ikke feriering dyrere	Bør ikke innføre turistskatt	Turismen bør ikke begrenses	Er stolt når utlendinger velger Norge	Vi leverer turisme i verdensklasse	Ønsker turister god opplevelse	Norge fint ferieland		
Sørlandet	2,3	2,4	2,5	2,5	2,6	3,4	3,4	4,2	4,2	4,7	4,8	3,4	284
Rest Østland	2,4	2,5	2,4	2,5	2,7	3,3	3,4	4,1	4,1	4,7	4,6	3,3	267
Trøndelag	2,4	2,3	2,4	2,5	2,8	3,2	3,3	3,9	4,2	4,6	4,7	3,3	247
Oslo/Akershus	2,3	2,3	2,6	2,4	2,7	3,1	3,3	4,0	3,9	4,5	4,6	3,3	278
Fjordfylkene	2,3	2,2	2,4	2,5	2,8	3,1	3,1	4,0	4,2	4,6	4,6	3,2	262
Nord-Norge	2,3	2,2	2,4	2,4	2,7	2,6	3,1	3,7	4,1	4,6	4,5	3,1	259
Total	2,3	2,3	2,4	2,5	2,7	3,2	3,3	4,0	4,1	4,6	4,6	3,3	1597

Sørlendingene er samlet sett litt mere positive, og nordlendingene litt mer negative, både når det gjelder konsekvenser og merkevare:

- Sørlendingene scorer høyest på (de negative) konsekvensene, men samtidig også høyest på merkevaren.
- Situasjonen er den motsatte for nordlendingene.
- Ytterpunkter for merkevarevurderingen er nordlendingens stolthet når utlendingene velger Norge som ferieland (score 3,7) mot sørlendingens vurdering av Norge som ferieland (score 4,8).
- Ytterpunkter for konsekvensvurderingene er overbefolkning, der nordlendingene opplever høyest press (dvs. laveste score 2,3, sammen med flere andre regioner) mot sørlendingenes skepsis til begrensninger i turismen (høyeste score 3,4, sammen med Rest Østland).

¹ Skalaen er kodet om slik at positiv vurdering til turisme gis høy verdi (markert i tabellen med **rød skrift**), ubesvarte/vet-ikke plasseres i midtkategori (3).

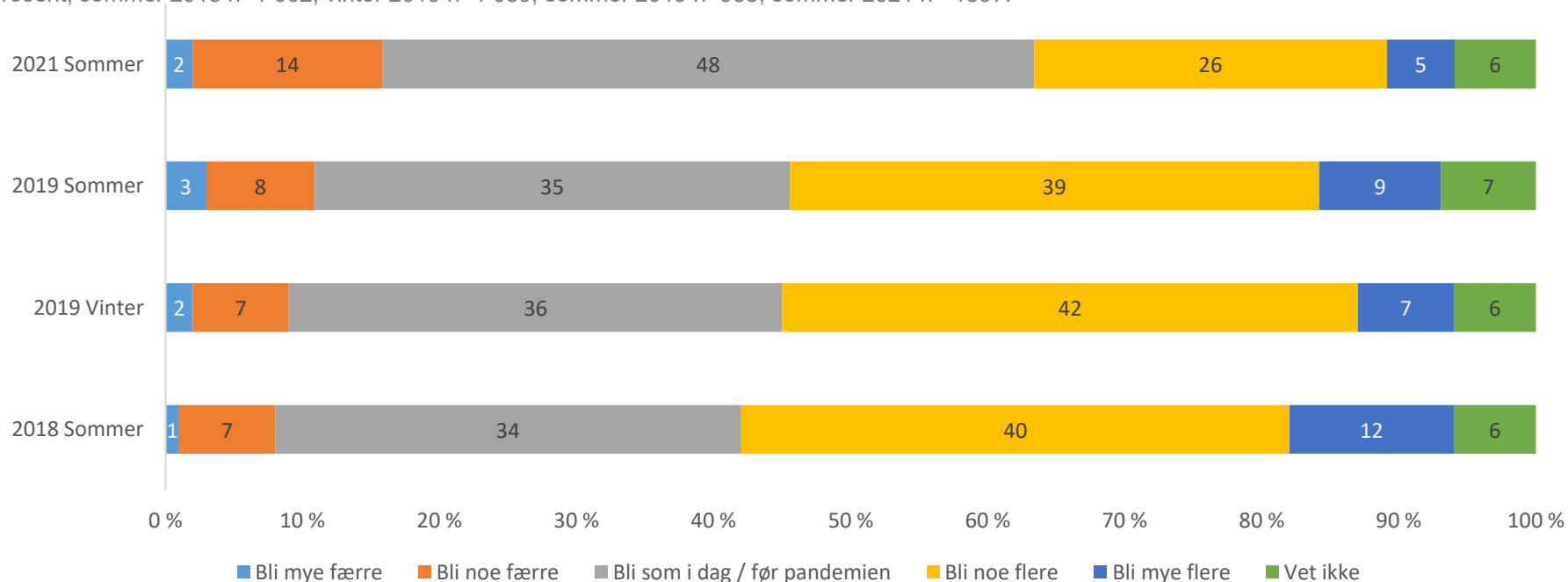

KANTAR

Tilbakevending til «pre-pandemi»

Norsk reiseliv bygger seg opp igjen etter pandemien, og legger nye planer med utgangspunkt i situasjonen før pandemien inntraff. Vi ber deg tenke tilbake til «normalsituasjonen» før pandemien, og se fremover med det utgangspunktet: Sammenliknet med situasjonen før pandemien, hvordan ønsker du at antall turister skal utvikle seg der du bor?¹

Prosent, sommer 2018 n=1 002, vinter 2019 n=1 089, sommer 2019 n=988, sommer 2021 n= 1597.

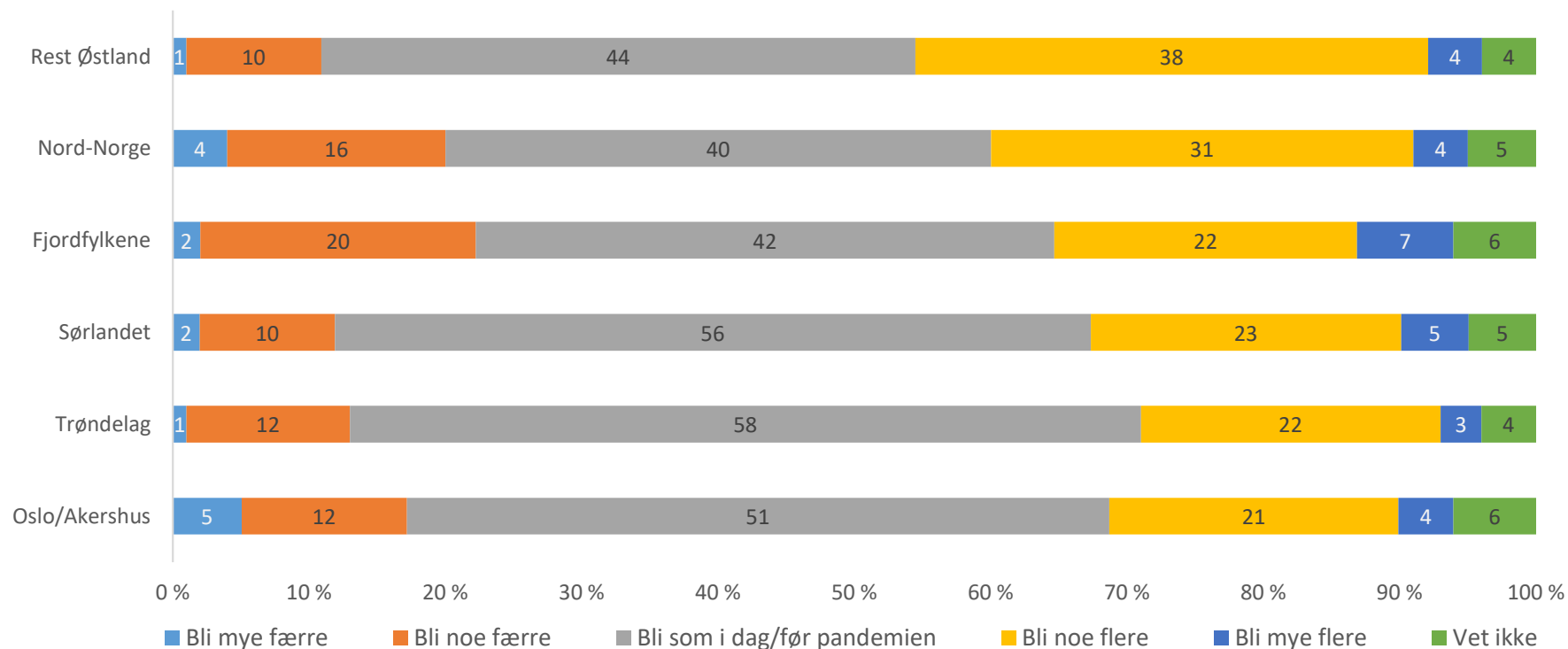
De fleste ønsker seg tilbake til situasjonen før pandemien:

- Halvparten av befolkningen ønsker seg nå tilbake til situasjonen før pandemien, samtidig som flere enn ønsker vekst (tre av ti) enn reduksjon (én-to ti).
- Andelen som ønsker tilbakevending til situasjonen før pandemien er høyere nå (halvparten) enn andelen som i 2018-19 har ønsket seg stabilitet (tre-fire av ti). Samtidig er andelen som ønsker færre turister noe høyere nå (én-to av ti) enn de foregående årene, mens særlig andelen som ønsker ytterligere vekst er redusert (fra fem- til tre av ti). Dvs. vekst hovedsakelig i betydningen «noe flere» turister.

¹ Tidligere: «Når du ser fremover i tid, hvordan ønsker du at antall turister skal utvikle seg der du bor?»

Ønsker flere i Øst og Nord – polarisering i Vest og Nord

Sammenliknet med situasjonen før pandemien, hvordan ønsker du at antall turister skal utvikle seg der du bor? Prosent, sommer 2021 n=1597.

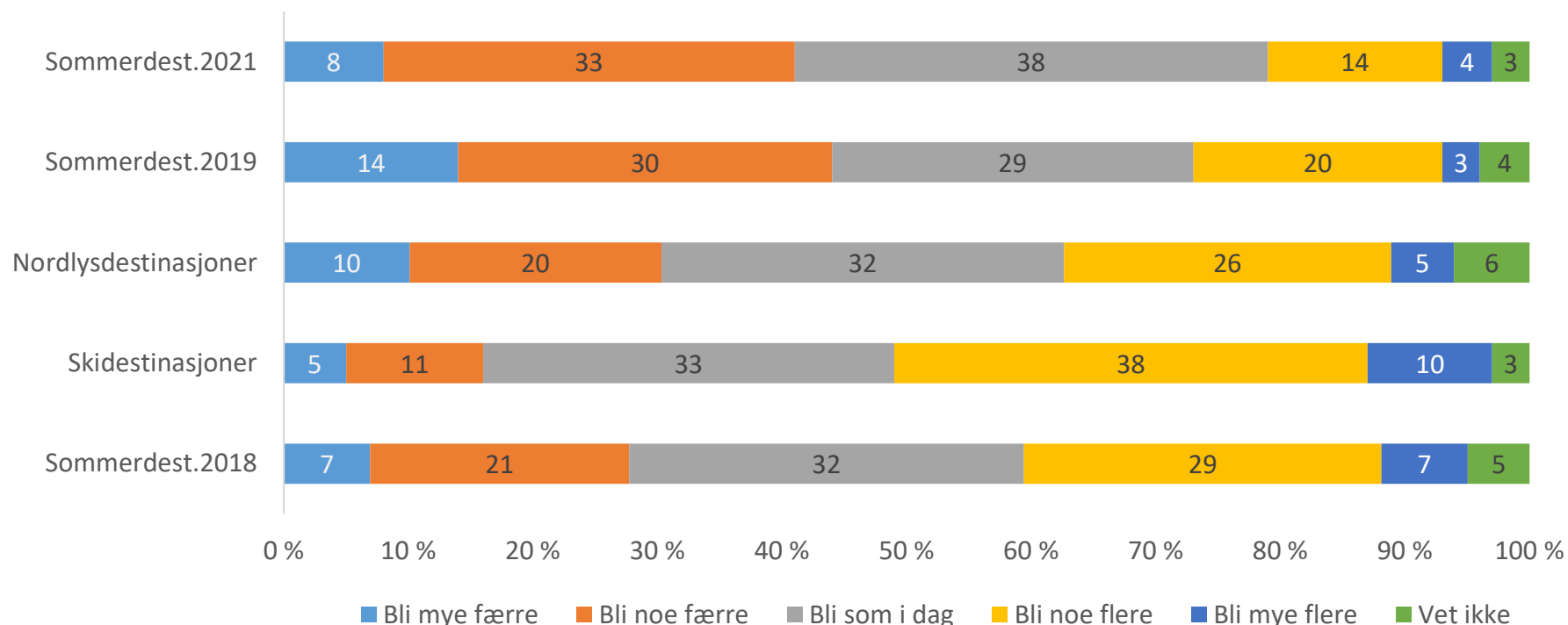

Ønsket om stabilitet, eller noe økning i turismen, gjelder stort sett på tvers av landet:

- Andelen som ønsker tilbakevending til pre-pandemi er høyest (fem-seks av ti) på Sørlandet, i Trøndelag og i Oslo/Akershus, mens den er noe lavere (fire av ti) i Nord-Norge, i Fjordfylkene og på Østlandet utenom hovedstadsområdet.
- Variasjonene speiler dels at ønsket om reduksjon er mer utbredt i Nord-Norge og i Fjordfylkene, mens flere i befolkningen i Østlandet utenom hovedstadregionen ønsker vekst. Nord-Norge og Fjordfylkene fremstår samtidig som noe mer «polariserte» i det andelen som ønsker å fortsette der man var før pandemien, er lavere her enn i landet forøvrig.
- Likheten på tvers av landet speiler situasjonen for et år siden. Samtidig bekreftes polariseringstendensen i Fjordfylkene og i de nordligste landsdelene samt overvekt av ønske om flere turister i Østlandsregionen uten om Oslo og i de nordligste landsdelene (ikke vist).

Reduserte vekstambisjoner i pressområdene

Sammenliknet med situasjonen før pandemien; hvordan ønsker du at antall turister skal utvikle seg der du bor? Prosent, Sommerdest.2018 n=604, Skidest. n=419, Nordlydest. n=607, Sommerdest.2019 n=731, Sommerdest. 2021 n=665.

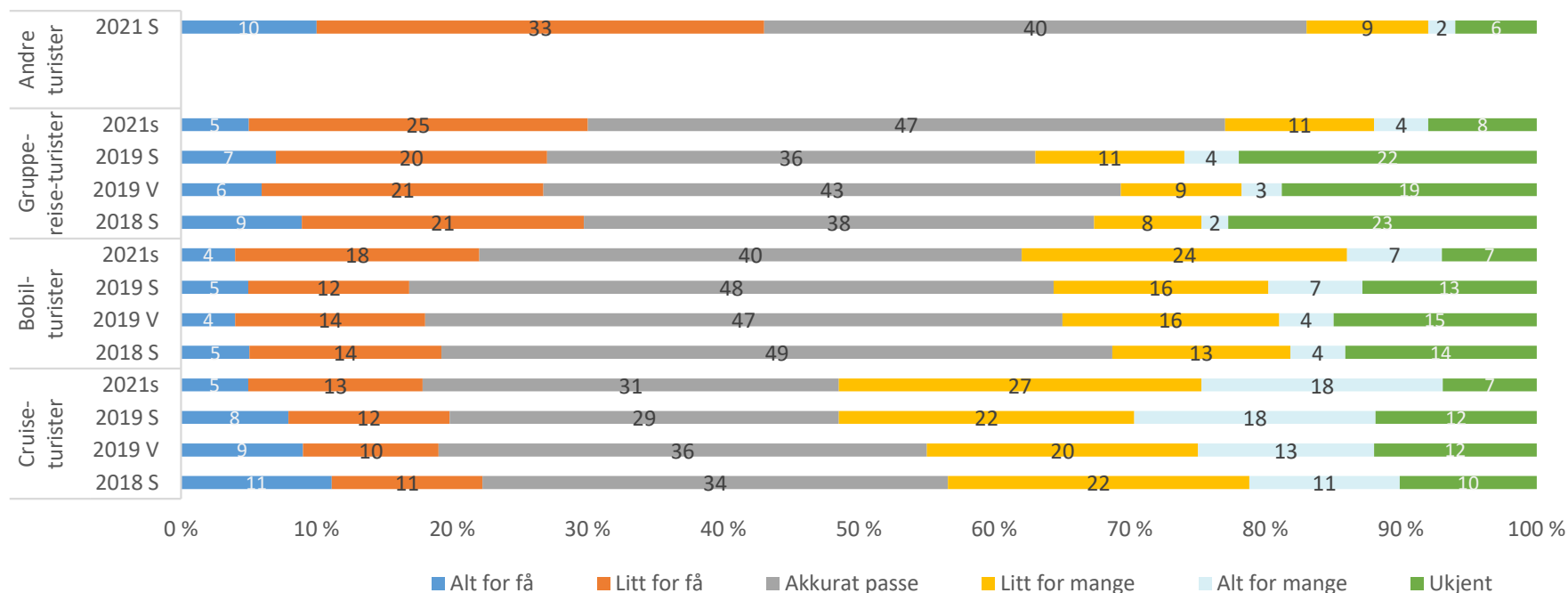

Befolkningen i pressområdene deler seg i tre-fire kategorier over tid, på tvers av destinasjonene:

- To-fire av ti ønsker reduksjon, tre av ti ønsker stabilitet mens to-fem av ti ønsker vekst.
- Vekstambisjonene er noe mer utbredte ved Skidestinasjonene (som også deler de fleste positive erfaringene), enn i de øvrige pressområdene.
- Ved Sommerdestinasjonen er andelen som ønsker reduksjon den samme nå som i 2019, men som igjen er noe høyere enn i 2018: Fire av ti ønsker reduksjon, mot tre av ti for tre år siden. Tilsvarende ønsker to av ti nå vekst, mot tre-fire av ti i 2018.
- Sammenliknet med landet for øvrig, er andelen som ønsker reduksjon dobbelt så høy i pressområdene, særlig på bekostning av andelen som ønsker vekst. Andelen som ønsker stabilisering er ti prosentpoeng lavere.

For mange cruiseturister – for få andre

Hvordan vurderer du antall turister der du bor / Hvordan ønsker du at antall turister skal utvikle seg der du bor i de følgende turistgruppene?¹ Prosent, sommer 2018 n=1 002, vinter 2019 n=1 089, sommer 2019 n=988, sommer 2021 n=1597.

Notasjon: S=Sommer, V=Vinter

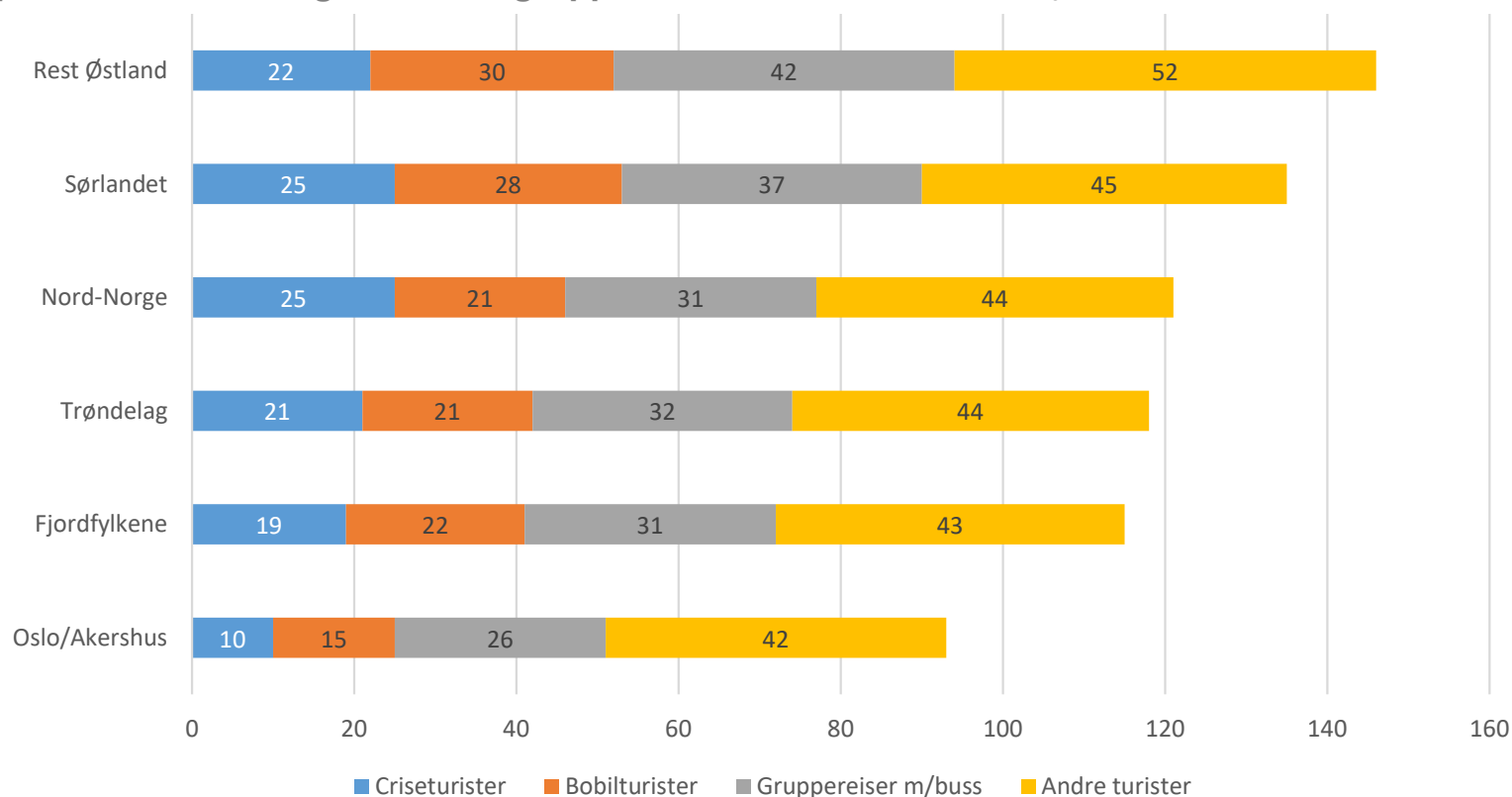
Vurderingen av turistvolumet varierer med type turister:

- Med unntak for cruiseturister, vurderer om lag fire-fem av ti volumet som «akkurat passe» uansett type turisme. For cruiseturistene gjelder dette tre av ti.
- Variasjonene fremstår således stort sett i vurderingene av hvilke kategorier det er «litt» for mange eller for få av.
- Særlig volumet av cruise- (tre-fire av ti) men også bobilturister (to av ti) oppleves å være for høyt, mens to av ti sier det er for lavt. Tre av ti mener volumet av gruppereiseturister (med buss) er for lavt, samtidig som mange ikke tar stilling (for mange av disse er gruppereiseturisme ikke relevant).
- Befolkningen deles i to i vurderingen i 2021 av hvorvidt det er for få eller akkurat passe mange «andre» turister.

¹ Sommeren 2021 er kategorien «Gruppereiseturister» endret til «Gruppereiseturister med buss», mens kategorien «Flyturister» er fjernet og kategorien «Individuelle turister» er erstattet med «Andre turister». For å kunne sammenliknes med de tidligere årene er svarskalaen i 2021 snudd: «Bli mye færre» = tidligere «Alt for mange», «Bli mye flere» = tidligere «Alt for mange». Historisk sammenstilling er tentativ.

Andre og gruppeturister foretrukket i alle regioner

Hvordan ønsker du at antall turister skal utvikle seg der du bor, sammenliknet med situasjonen før pandemien, i de følgende turistgruppene? Andel som ønsker noe- / mye fler. Prosent, sommer 2021 n=1597.¹

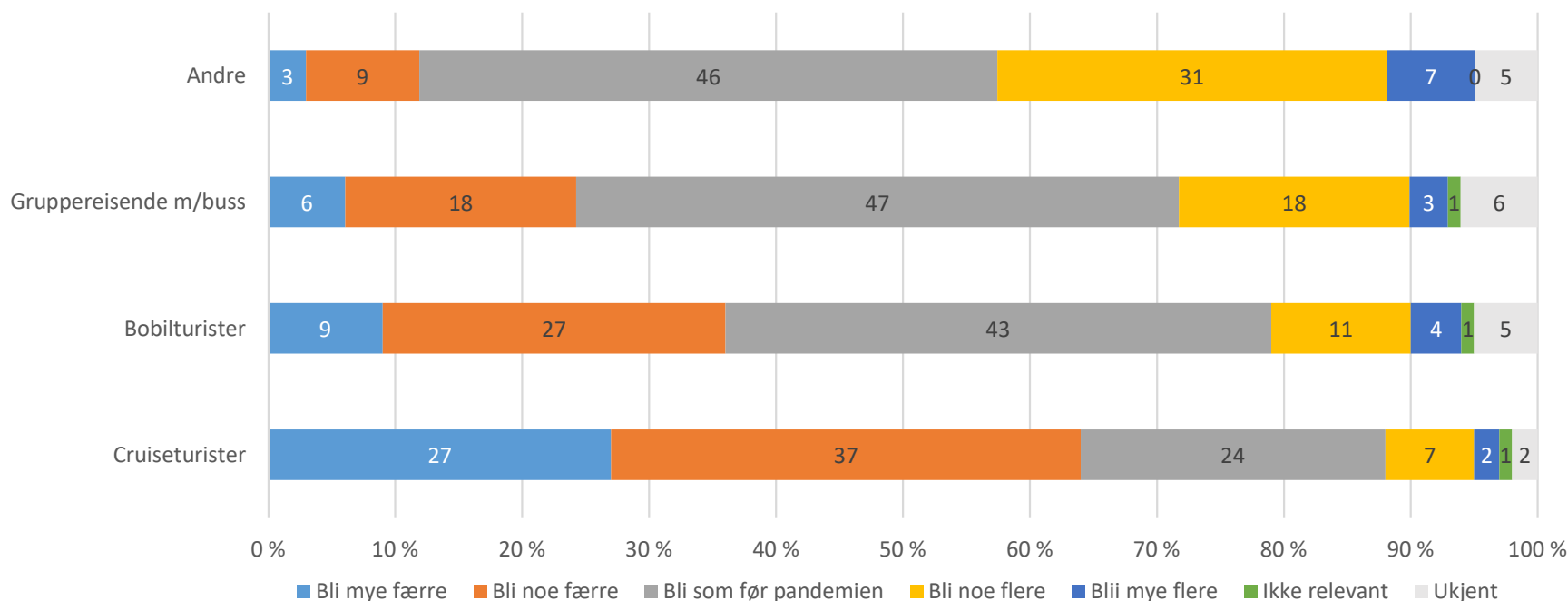
Preferansene for de ulike turistkategoriene er relativt like på tvers av regionene:

- «Andre» turister er hyppigst foretrukket (fire-fem av ti ønsker flere), etterfulgt av gruppereisende med buss, bobilturister og cruiseturister.
- Det relative størrelsesforholdet mellom turistkategoriene er det samme på tvers av regionene, samtidig som andelen som ønsker flere turister totalt sett er synkende fra Østlandsregionen utenom hovedstadsområdet til Oslo/Akershus.

¹ Søylene viser andelen som ønsker noe-/mye flere turister innenfor hver kategori, og summerer derfor ut over 100%.

Pressområdene ønsker færre cruiseturister

Hvordan ønsker du at antall turister skal utvikle seg der du bor, sammenliknet med situasjonen før pandemien, i de følgende turistgruppene? Prosent, sommer 2021 n=665.

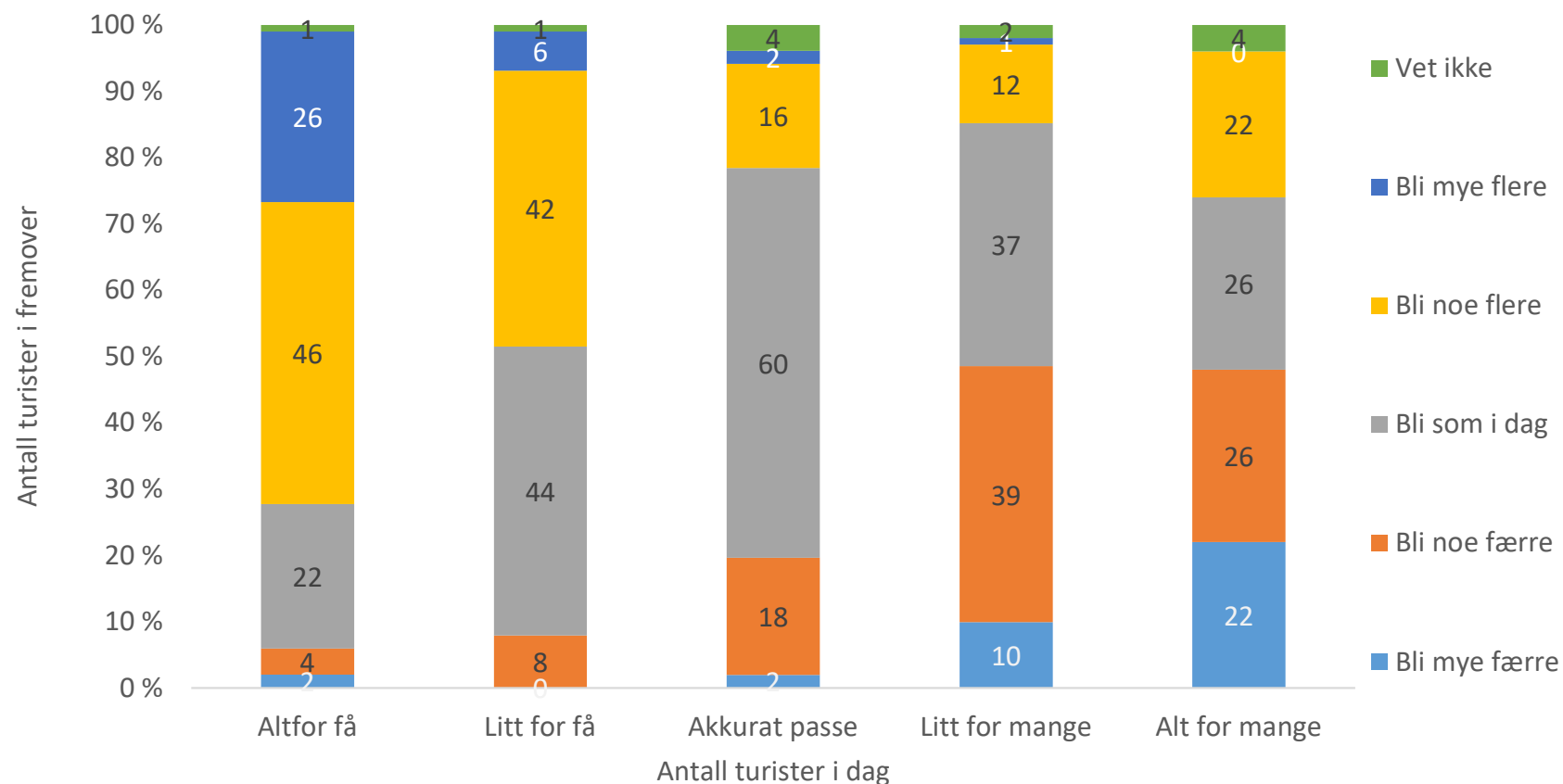
Preferansene for de ulike turistkategoriene speiler situasjonen på landsbasis:

- Flest ønsker vekst i kategorien «andre» turister (fire av ti), etterfulgt av gruppereisende bussturister (to av ti) og bobilturister (én-to av ti). Samtidig ønsker fire-fem av ti at volumet for disse turistkategoriene skal være som før pandemien (tre av ti ønsker «noe færre» bobilturister).
- Motstanden er mest utbredt for cruiseturistene: Seks av ti ønsker færre turister i denne kategorien, hvorav tre sier «mye færre». En av ti ønsker flere cruiseturister.

¹ Søylene viser andelen som ønsker noe-/mye flere turister innenfor hver kategori, og summerer derfor ut over 100%.

Fremtiden speiler fortiden

Hvordan vurderer du antallet turister i dag der du bor? / Når du ser fremover i tid, hvordan ønsker du at antall turister skal utvikle seg der du bor? Prosent, sommer 2021=1578.

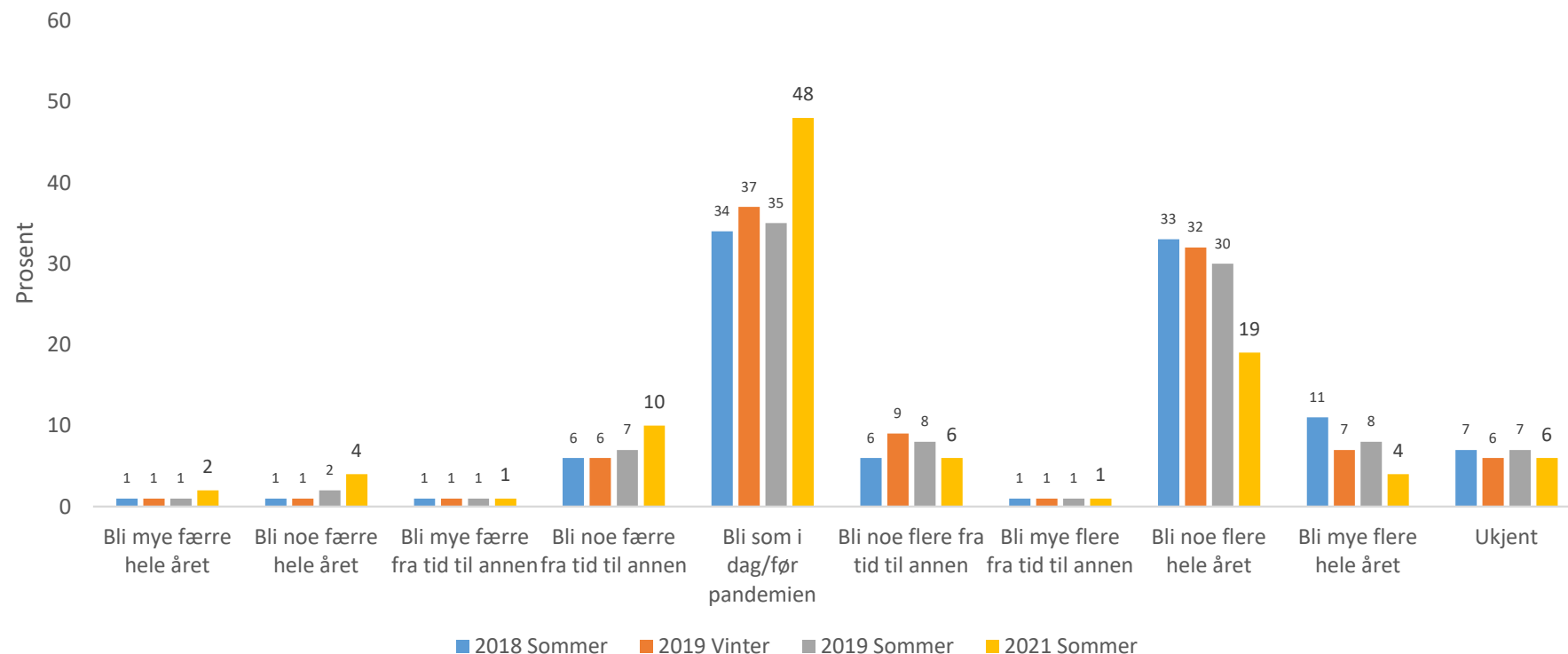

Fremtiden betraktes naturlig nok i lys av nåtiden:

- Blant dem som opplever at antall turister i dag er alt for lite, sier syv av ti at de ønsker flere, tre vil si *mye* flere, turister.
- Blant dem som i dag synes det er alt for mange turister, ønsker halvparten reduksjon – to av ti et mye mindre antall.
- Mønsteret er generelt det samme som tidligere, samtidig som andelen som ønsker å opprettholde situasjonen fra før pandemien nå er høyere (ikke vist).

Flere ønsker stabilitet – færre årsvekst

Du ønsker at det skal bli flere/færre turister der du bor (sammenliknet med situasjonen før pandemien): Mener du da hele året, eller fra tid til annen (f.eks. i turistsesongen)?¹ Prosent, sommer 2018 n=1002 , vinter2019 n=1 089, sommer 2019 n=988, 2021 n= 1597.

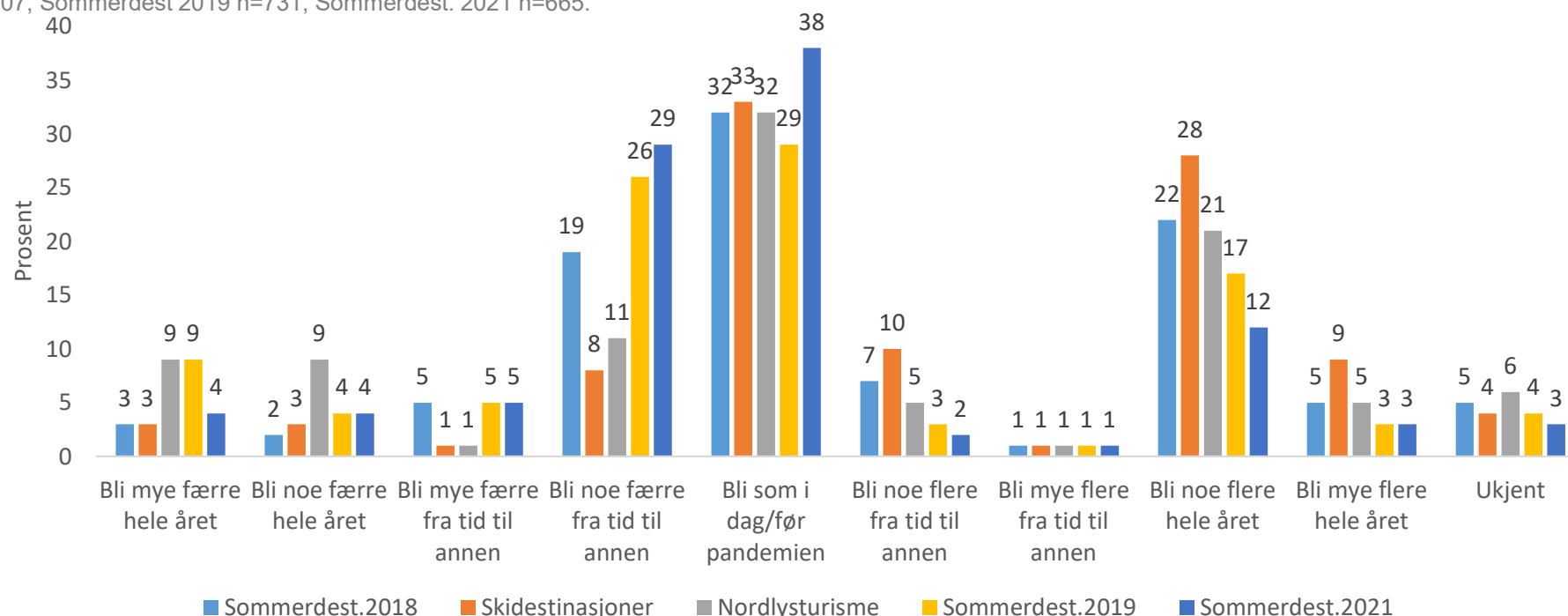
Ønsket om turistvekst tas ut i «moderat» vekst over hele året:

- Halvparten ønsker seg et volum som før pandemien, mot fire av ti som tidligere har ønsket seg stabilitet.
- Endringen speiler typisk et fall i andelen som ønsker noe flere turister hele året, fra tidligere tre- til to av ti nå. Ellers sier henholdsvis én av ti at de ønsker noe flere / færre turister i sesongene - som før.

¹ Spørsmålet er stilt til dem som ønsker enten flere eller færre turister i fremtiden.

Pressområdene – ønsker stabilitet eller noe reduksjon

Du ønsker at det skal bli flere/færre turister der du bor (sammenliknet med situasjonen før pandemien): Mener du da hele året, eller fra tid til annen (f.eks. i turistsesongen)?¹ Prosent, Sommerdest.2018 n=604, Skidest. n=419, Nordlydest. n=607, Sommerdest 2019 n=731, Sommerdest. 2021 n=665.

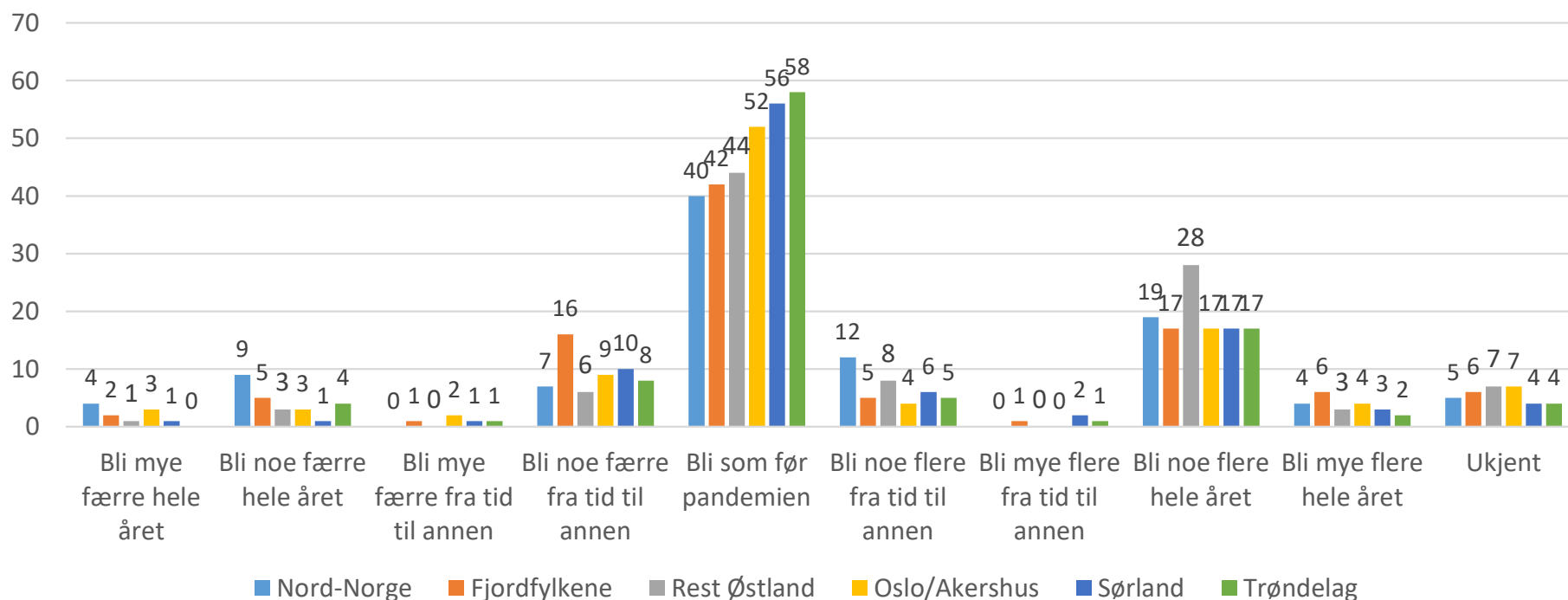
Vurderingen av fremtiden i pressområdene går mot stabilitet / redusert helårsvekst til noe redusert sesongvekst:

- Fire av ti ønsker at volumet stabiliseres på dagens nivå (mot tidligere tre av ti), mao noe færre enn på landsbasis.
- Blant de tre-fem som ønsker flere turister, gjelder dette også i pressområdene for de fleste (én-to av ti) «noe flere, hele året».
- Blant dem som ønsker færre turister, gjelder dette særlig (tre av ti) «noe færre, fra tid til annen».
- Andelene som ønsker vekst hele året / i sesongene er fallende siden 2018. Reduksjonen speiler vekst i andelen som ønsker «noe færre i sesongene».

¹ Spørsmålet er stilt til dem som ønsker enten flere eller færre turister i fremtiden.

Sørlandet og Trøndelag som før pandemien

Du ønsker at det skal bli flere/færre turister der du bor (sammenliknet med situasjonen før pandemien): Mener du da hele året, eller fra tid til annen (f.eks. i turistsesongen)? ¹ Prosent, Sommerdest. 2021 n=1596 (enkeltregioner se vedlegg 1).

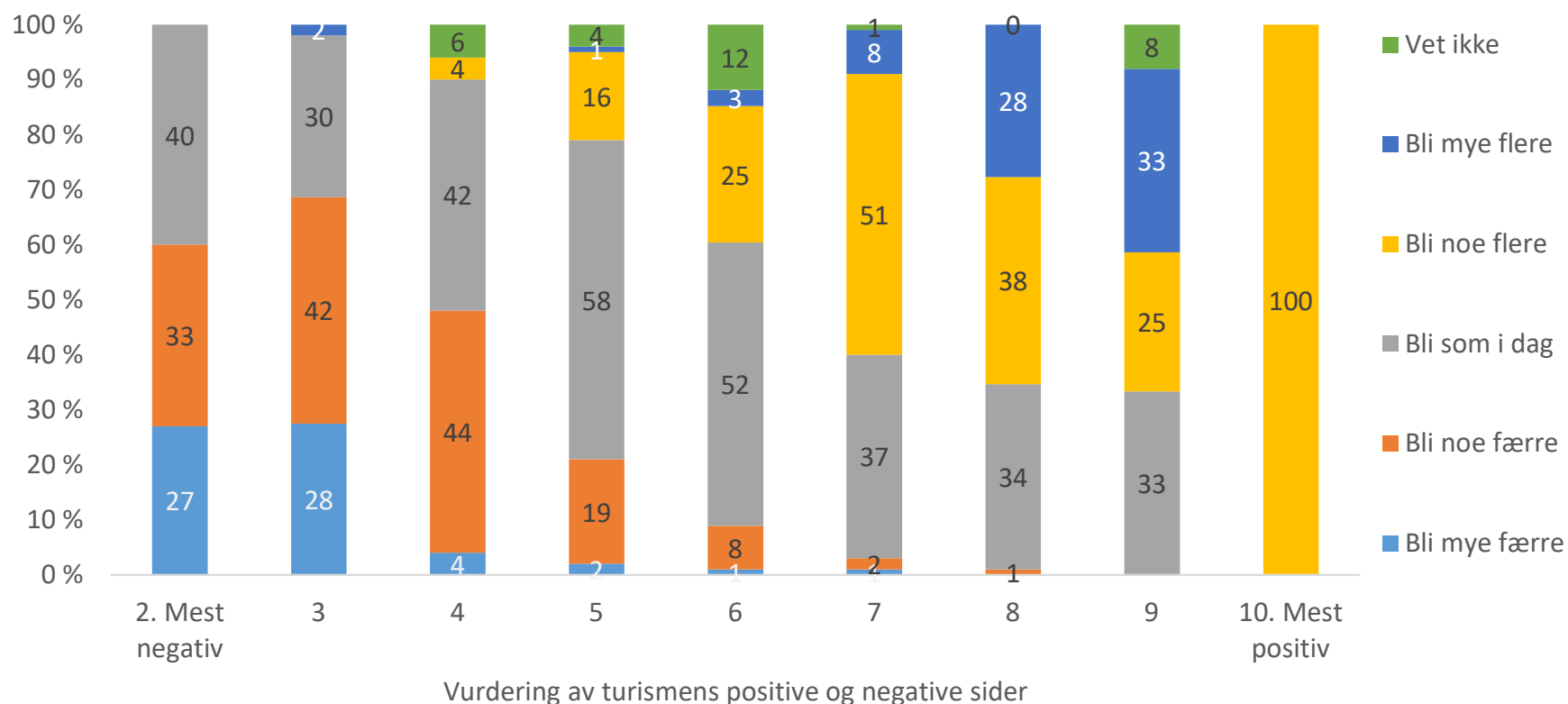
Ønsket om tilbakevending til situasjonen før pandemien gjelder over hele landet.

- De fleste ønsker at volumet stabiliseres på nivået før pandemien – færrest i Nord-Norge/Fjordfylkene (fire av ti) og flest på Sørlandet/i Trøndelag (fem-seks av ti).
- Ellers går preferansene gjerne i retning av «noe økning hele året» (to av ti). Om lag én av ti ønsker henholdsvis noe flere eller noe færre turister fra tid til annen, uansett bosted.

¹ Spørsmålet er stilt til dem som ønsker enten flere eller færre turister i fremtiden.

Erfaringene styrer retningen

Vurdering av utviklingen i antall turister etter vurderingen av turismens praksis (indeks)¹. Prosent, n=1597.

Fremtidsønskene speiler erfaringene med dagens turisme:

- Blant de (få) mest negative, i henhold til dagens erfaringer, ønsker flertallet (seks av ti) at antallet turister reduseres, samtidig som tre av disse ønsker «vesentlig færre» turister. Blant de mest positive, sier alle at de ønsker flere turister – dvs. «noe flere».
- Ønsket om betydelig reduksjon eller vekst, er således stort sett avgrenset til de generelt sett aller mest negative og positive henholdsvis, til turismen i sin alminnelighet.
- Bildet er det samme nå som for et år siden, samtidig som andelen som ønsker stabilitet er noe høyere nå (ikke vist).

¹ Indeks basert på vurdering av positive og negative sider ved turismen - kapittel 3.

Vedlegg 1

Om undersøkelsen

Om undersøkelsen

Målgruppe

Kartleggingen er rettet mot to målgrupper:

- Hele landets befolkning
- Befolkning i «pressområder» med høyt innslag av turisme.

Utvalg

Kartleggingen baseres på sesongbaserte utvalg bestående av om lag 1600 respondenter, fordelt med anslagsvis 1000 stykk på det landsdekkende utvalget og 600 på pressområdene. I 2021 er utvalget tilrettelagt med like store underutvalg på INs seks regionale satsingsområder (totalt 1597 respondenter), for å kunne analysere disse med større presisjon enn hva et landsdekkende utvalg ellers vil produsere.

Utvalget tilrettelegges i hovedsak via Kantars aksesspanel, supplert med SMS-invitasjoner i enkelte kommuner i pressområdene der paneldekningen er begrenset. Det landsdekkende utvalget representerer hele befolkningen, mens utvalget i pressområdene speiler vekselvis sommer- og vinterdestinasjoner.

Det *landsdekkende utvalget* sommeren 2021 er som tidligere tilrettelagt som et ordinært befolkningsutvalg (Tabell V1a):

- Utvalget viser god spredning over hele landet om lag tilsvarende befolkningsfordelingen
- De fylkesvise fordelingene avviker fra tidligere i det hver region nå er representert med tilnærmet like store underutvalg, samtidig som regionene speiler den relative fylkesstørrelsen internt i disse. Mindre avvik skyldes dels at utvalget for enkelte av de minste kommunene i sin helhet er lagt til pressområdene.

Tabell V1a: Målgruppe og landsdekkende utvalg etter fylke.

Uvektet antall og prosent.

LANDSDEKKENDE	Befolkning 18-90 N %		2018 Utvalg		2019 Vinter Utvalg		2019 Sommer Utvalg		2021 Sommer		
			n	%	n	%	n	%	n	%	IN region
Akershus	467945	11,3	110	11,0	122	11,2	110	11,1	120	7,5	
Oslo	537394	13,0	120	12,0	157	14,4	144	14,6	158	9,9	17,4
Østfold	232218	5,6	64	6,4	70	6,4	56	5,7	82	5,1	
Hedmark	157662	3,8	49	4,9	52	4,8	39	3,9	70	4,4	
Oppland	151569	3,7	44	4,4	30	2,8	61	6,2	52	3,3	
Buskerud	220232	5,3	52	5,2	51	4,7	48	4,9	63	3,9	16,7
Vestfold	195689	4,7	57	5,7	51	4,7	52	5,3	110	6,9	
Telemark	137220	3,3	29	2,9	20	1,8	30	3,0	52	3,3	
Aust-Agder	90716	2,2	17	1,7	14	1,3	23	2,3	62	3,9	
Vest-Agder	143076	3,5	27	2,7	32	2,9	35	3,5	60	3,8	17,8
Rogaland	358196	8,7	87	8,7	87	8,0	52	5,3	85	5,3	
Hordaland	404018	9,8	99	9,9	159	14,6	93	9,4	96	6,0	
Sogn og Fjordane	84882	2,1	26	2,6	18	1,7	23	2,3	20	1,3	
Møre og Romsdal	207371	5,0	41	4,1	31	2,8	26	2,6	61	3,8	16,4
Trøndelag	358944	8,7	90	9,0	105	9,6	101	10,2	247	15,5	15,5
Nordland	192434	4,7	46	4,6	53	4,9	38	3,8	126	7,9	
Troms	131609	3,2	34	3,4	27	2,5	40	4,0	103	6,4	
Finnmark	60234	1,5	11	1,1	10	0,9	17	1,7	30	1,9	16,2
Total	4131409	100,0	1002	100,0	1089	100,0	988	100,0	1597	100,0	100,0

- Regioninndelingen følger fylkesstrukturen fra 2019, som for de tidligere kartleggingene.

Om undersøkelsen

Utvalg – forts.

- Likeledes viser det landsrepresentative utvalget sommeren 2021 spredning etter alder og kjønn (Tabell V1b). De yngste under 29 år er generelt underrepresenterte til fordel for de eldste over 60 år. Kjønnssfordelingen tilsvarer befolkningen.
- Andelen unge under 30 år, og andelen over 60 år er høyere i 2021 enn i de tidligere kartleggingene.*

*Feltarbeidet for kartleggingen i 2021 startet senhøsten 2021 og falt inn mot julen. IN ønsket rapportering primo desember, og det ble begrenset mulighet for å følge opp de yngste med tilleggsintervjuer.

Utvalgssammensetning for 2018 finnes i de tidligere rapporteringene.

Tabell V1b:
Målgruppe og
utvalg etter alder
og kjønn –
landsdekkende.

Uvektet antall og prosent.

2021 Sommer

		Alder-kategorier			
<u>Befolkning</u> <u>(N=4.233.581):</u>		<29	30-44	45-59	60>
Kjønn	Mann	10,4	13,0	13,0	13,8
	Kvinne	9,8	12,4	12,4	15,3
Total		20,2	25,4	25,4	29,1
<u>Utvalg (n=1597):</u>					
Kjønn	Mann	2,6	6,3	14,5	27,1
	Kvinne	4,6	7,6	12,7	24,7
Total		7,2	13,8	27,2	51,8

2019 Vinter

		Alder-kategorier			
<u>Befolkning</u> <u>(N=4.121.920):</u>		<29	30-44	45-59	60>
Kjønn	Mann	10,6	13,3	13,2	13,4
	Kvinne	10,0	12,5	12,6	14,6
Total		20,6	25,8	25,8	28,0
<u>Utvalg (n=1089):</u>					
Kjønn	Mann	5,7	9,9	14,5	19,7
	Kvinne	7,6	10,3	12,9	19,3
Total		13,3	19,4	27,5	39,0

2019 Sommer

		Alder-kategorier			
<u>Befolkning</u> <u>(N=4.121.920):</u>		<29	30-44	45-59	60>
Kjønn	Mann	10,4	13,0	13,0	13,8
	Kvinne	9,8	12,4	12,4	15,3
Total		20,2	25,4	25,4	29,1
<u>Utvalg (n=988):</u>					
Kjønn	Mann	5,7	9,0	15,8	20,9
	Kvinne	6,3	9,4	13,0	20,0
Total		11,9	18,4	28,7	40,9

Om undersøkelsen

Utvalget i pressområdet består i utgangspunktet av kommuner med svært ulik befolkning (Tabell V2a).

- Pressområdene i sommersesongen utgjør på den ene side de større byene Stavanger, Bergen og Ålesund, på den annen de relativt små kommunene i Lofoten.
- Longyearbyen er med i utvalget fra og med vinteren 2018, og inngår i pressområdene både vinter og sommer.
- Et proporsjonalt utvalg i pressområdene ville tilsi at de aller fleste respondentene måtte hentes fra de største byene, mens de øvrige delene av dette området ville bli representert med svært små utvalg. Det er derfor tilrettelagt disproporsjonale utvalg, der de minste kommunene er overrepresenterte på bekostning av byene. De minste destinasjonene (Kvitfjell, Hafjell, etc.) er dessuten utvidet til å gjelde hele kommunene de befinner seg i. Tilsvarende betraktes kommunene i Lofoten som ett samlet utvalgsområde.
- Utvalget sommeren 2021 viser, gitt disse forutsetningene, god spredning over de respektive kommunene / regionene. De store byene har noe større dekning enn de minste kommunene, sammenliknet med 2019-utvalget.*

* Behovet for å rapportere primo desember begrenset mulighetene for ytterligere oppfølging mot de minste kommunene.

Tabell V2a: Målgruppe og utvalg – pressområde. Uvektet antall og prosent.

PRESSOMRÅDE SOMMER 2021	Befolkning 18-90		Utvalg	
	N	%	n	%
Stavanger	102344	25,8	199	27,2
Bergen	219696	55,5	189	25,9
Ålesund	36659	9,3	78	10,7
Stranda (Geiranger)	3612	0,9	24	3,3
Lofoten	19187	4,8	109	14,9
Aurland	1428	0,4	15	2,1
Stryn	5412	1,4	41	5,6
Longyearbyen	1806	0,5	10	1,4
Sum	390144	100	665	91,0

PRESSOMRÅDE SOMMER 2019	Befolkning 18-90		Utvalg	
	N	%	n	%
Stavanger	104047	26,3	163	22,3
Bergen	223151	56,3	150	20,5
Ålesund	37440	9,5	50	6,8
Stranda (Geiranger)	3654	0,9	51	7,0
Lofoten	19012	4,8	141	19,3
Aurland	1433	0,4	83	11,4
Stryn	5481	1,4	54	7,4
Longyearbyen	1806	0,5	39	5,3
Sum	396024	100	731	100,0

Om undersøkelsen

Utvalg – forts.

- Også pressområdeutvalget sommeren 2021 er underrepresentert blant særlig de yngste under 30 år og tilsvarende overrepresentert blant særlig de eldste over 60. Kjønnssfordelingen tilsvarer befolkningen
- Utvalgssammensetningen har tilsvarende noe flere eldre og noe færre yngre enn sommeren 2019.

Holdningene til turisme (målt ved indeks) varierer for øvrig i liten grad med individuelle bakgrunnskjennetegn som kjønn, alder og utdanningsnivå.

Pressområdene vektet internt for alder, kjønn og bosted (kommune). Det antas at hele befolkningen i pressområdene berøres i samme grad av turismen, uansett hvor i kommunen de bor.

Pressområdeutvalget analyseres adskilt fra det landsrepresentative.

* Vi har ikke oppdaterte informasjon på svalbardbefolkningens kjønns- og alderssammensetning. Befolkningen er vektet demografisk tilsvarende Tromsø.

Tabell V2b: Målgruppe og utvalg pressområder, etter alder og kjønn. Uvektet antall og prosent.

2021 Sommer

		Alder-kategorier				
<u>Befolkning (N=422.313):</u>		<29	30-44	45-59	60>	Total
Kjønn	Mann	11,2	14,1	12,6	12,6	50,5
	Kvinne	10,8	13,0	12,0	13,7	49,5
Total		22,0	27,2	24,6	26,3	100,0
<u>Utvalg (n=665):</u>						
Kjønn	Mann	0,9	7,5	15,3	30,1	53,8
	Kvinne	3,8	10,7	13,7	18,0	46,2
Total		4,7	18,2	29,0	48,1	100,0

2019 Sommer

		Alder-kategorier				
<u>Befolkning (N=396.024):</u>		<29	30-44	45-59	60>	Total
Kjønn	Mann	11,7	12,8	12,8	13,3	50,0
	Kvinne	10,7	12,0	12,6	14,6	50,0
Total		22,4	24,8	25,4	27,9	100,0
<u>Utvalg (n=731):</u>						
Kjønn	Mann	4,5	9,8	15,1	25,8	55,1
	Kvinne	6,4	9,1	16,3	13,1	44,9
Total		10,9	18,8	29,9	38,9	100,0

2019 Vinter

		Alder-kategorier				
<u>Befolkning (N=114 742):</u>		<29	30-44	45-59	60>	Total
Kjønn	Mann	11,7	12,8	12,8	13,3	50,0
	Kvinne	10,7	12,0	12,6	14,6	50,0
Total		22,4	24,8	25,4	27,9	100,0
<u>Utvalg (n=1 025):</u>						
Kjønn	Mann	3,2	7,1	15,9	23,9	50,1
	Kvinne	6,2	11,4	16,9	15,3	49,9
Total		9,5	19,4	32,8	39,2	100,0

Om undersøkelsen

Spørreskjema

IN laget utkast til spørreskjema, tilrettelagt i samarbeid med Kantar, som også har stått for datainnsamlingen. Datafil er tilrettelagt for statistisk analyse som grunnlag for rapporteringen og eventuelle videre analyser (Vedlegg 4).

Region

Landsdelene er inndelt slik:

1. Oslo/Akershus
2. Rest Østland: Østfold, Hedmark, Oppland, Buskerud
3. Sørlandet: Vestfold, Telemark, Aust-/Vest-Agder
4. Fjordfylkene: Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal
5. Trøndelag
6. Nord Norge: Nordland, Troms, Finnmark

Om undersøkelsen

Utvalgsundersøkelser gir usikkerhet

Det vil alltid knytte seg en viss usikkerhet til resultatene når vi spør et *utvalg* av en målgruppe og ønsker å generalisere resultatene til å gjelde *hele målgruppen*. Denne usikkerheten, eller feilmarginen, kan beregnes statistisk. Et sentralt mål i denne sammenhengen er standardavviket. Standardavviket beregnes ut fra hvor mye hver enkelt enhet avviker fra gjennomsnittet for alle enhetene i undersøkelsen når det gjelder den egenskapen vi ønsker å måle. Med utgangspunkt i standardavviket kan vi beregne *feilmarginen* for det aktuelle resultatet. Fastsettelsen av feilmarginen vil også avhenge av hvor stor usikkerhet vi er villige til å akseptere. Det vanlige er å angi feilmarginer basert på 95 prosent sannsynlighet. Dette betyr at hvis vi hadde 100 forskjellige uavhengige utvalg, ville resultatet ligge innenfor de feilmarginene vi oppgir i minst 95 av de 100 undersøkelsene.

Feilmarginene i prosenttabellene i denne rapporten uttrykkes i prosentpoeng. Når vi for eksempel ser at 50% av respondentene på landsbasis sier at turismen skaper optimisme og fremtidstro lokalt, så gir dette en feilmargin på +/-3,2 prosentpoeng. Blant hele landets befolkning kan det være mellom 46,8% og 53,25% som deler denne vurderingen, selv om det mest sannsynlige resultatet er 50%. Følgende tabell kan brukes som et hjelpemiddel ved beregning av usikkerhet for det landsrepresentative utvalget (1000 respondenter):

UNIVERS (plott)	4 130 000				
UTVALG, antallet vi spør (plott)	1 000				
...vi måler svar på	50 %	25 %	10 %	5 %	
+/- svaret som er gitt	3,2 %	2,7 %	1,9 %	1,4 %	← Feilmargin
Gir nedre grense i konfidensintervall	46,8 %	22,3 %	8,1 %	3,6 %	
Gir øvre grense i konfidensintervall	53,2 %	27,7 %	11,9 %	6,4 %	

Feilmarginen varierer med den observerte egenskapen – andelen som har et gitt kjennetegn, og antall respondenter som ligger til grunn for estimatet. Generelt sett øker usikkerheten jo nærmere den observerte egenskapen kommer 50% og jo færre observasjoner estimatet baseres på. Eksempelvis er usikkerheten på en egenskap gjeldende for utvalget i pressområdene (600 respondenter) vil usikkerheten være i størrelsesorden +/- 1,8 til 4,1 prosentpoeng:

UNIVERS	390 000				
UTVALG, antallet vi spør	600				
...vi måler svar på	50 %	40 %	20 %	5 %	
+/- svaret som er gitt	4,1 %	4,0 %	3,3 %	1,8 %	← Feilmargin
Gir nedre grense i konfidensintervall	45,9 %	36,0 %	16,7 %	3,2 %	
Gir øvre grense i konfidensintervall	54,1 %	44,0 %	23,3 %	6,8 %	

Den statistiske usikkerheten sier imidlertid ikke noe om utvalgets representativitet, som må vurderes for seg (som ovenfor).

Vedlegg 2

Trender

TURISME VED EGET BOSTED				Retrospekt	
Prosent	2018	2019		2019	2021
	Sommer	Vinter	Sommer	Sommer*	Sommer
Antall turister er for høyt:					
Landet	9	13	12	14	9
Oslo/Akershus	5	6	9	14	7
Østlandet utenom O/A	8	7	8	7	9
Sørlandet	9	19	10	16	18
Fjordfylkene	14	23	19	17	10
Trøndelag	9	5	7	16	4
Nord-Norge	9	9	18	20	5
Sommerdestinasjoner	43		53	44	11
Vinterdestinasjoner		29			
Nordlysdestinasjoner		45			
Fremtidig turisme må begrenses:					
Landet	8	9	11	-	16
Oslo/Akershus	8	6	10	-	17
Østlandet utenom O/A	4	5	6	-	11
Sørlandet	4	8	12	-	12
Fjordfylkene	13	17	15	-	23
Trøndelag	11	4	9	-	12
Nord-Norge	5	6	15	-	19
Sommerdestinasjoner	28		44	-	41
Vinterdestinasjoner		16			
Nordlysdestinasjoner		30			
n landet	1002	1089	988	1597	1597
n sommerdestinasjoner	604		731	665	665
n skidestinasjoner		607			
n nordlysdestinasjoner		419			
Notasjoner:					
For mange turister: Andel av befolkningen som oppgir at det er litt-/altfor mange turister der de bor (%).					
antall fremtidige turister ved eget bosted bør bli mye-/noe færre (%).					
* Sommer 2019 er målt i 2021: Hvordan vurderer du antallet turister før pandemien inntraff - dvs i 2019 der du bor?					

HOVEDTREKK

Befolkningen:

- Flertallet i befolkningen opplever ikke generelt turist-press: én av ti mener (sommer)volumet er for høyt ved eget bosted, i hele perioden siden 2018.
- Flere på Sørlandet og i Fjordfylkene har i perioden opplevd turist-press enn ellers i landet. Østlandet utenom hovedstadsregionen opplever turistpresset i minst utstrekning.
- Sommeren 2019 markerer en topp der presset også økte i de nordligste landsdelene – sett i retrospekt økte det i alle regioner utenom på Østlandet rundt hovedstaden.
- Sommeren 2021 er presset betydelig redusert i alle regioner, utenom Sørlandet. I de nordligste landsdelene opplever færre turist-press nå enn på Østlandet.
- Det er økende erkjennelse av at turismen må begrenses i alle landsdeler, samtidig som flertallet (åtte av ti) ikke uttrykker behov for slik begrensning.

Pressområdene:

- Opplevd turist-press er høyere i «pressområdene» enn i befolkningen for øvrig: Fire-fem av ti mener volumet er for høyt både ved sommer- og nordlysdestinasjonene. For vinterdestinasjonene er presset tilsynelatende noe lavere (målt kun i 2019: tre av ti mener volumet er for høyt).
- Presset på sommerdestinasjonene er betydelig redusert i 2021: Mens halvparten mente turistpresset var for høyt i 2019, er den tilsvarende andelen nå én av ti.
- Det er stabilt relativt høy erkjennelse i pressområdene om at turismen må begrenses: tre-fire av ti ønsker begrensning ved sommer- og nordlysdestinasjonene, to av ti ved vinterdestinasjonene.